

"אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

כניסת השבת: 18:17

פרשת השבוע: וילך (שבת שובה)

יציאת השבת: 19:24 ר"ת 20:01

ערש"ק ה' תשרי תשע"ט (14.9.18) bnei-zion.com

הפטרה: "שובה ישראל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הומנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין. מי מטהר אתכם? – אביכם שבשמים"

אמרו דורשי רשומות: "אני לדודי ודודי לי" הם ראשי-תיבות אלול, שאז ה' יתברך פותח את ידו לקבלנו בתשובה, ונפשות ישראל עורגות לו (=נכספות אליו).

ענין זה מובא בספר הקדוש ה"בני יששכר" (אלול מאמר א, אות טו): "אמרו דורשי רשומות (אבודרהם תפילת ראש השנה) 'אני לדודי ודודי לי', ראשי-תיבות אלול, שאז ה' יתברך פותח יד לקבלנו בתשובה, ונשמות ישראל עורגות (=משתוקקות) לו... אחרי ה'... (ויש להוסיף) (ש)סופי תיבות ד' תיבות הללו ("אני לדודי ודודי לי") הם ד' יודי"ן (=י') – בגמטריה ארבעים. (והם) מרמזין לארבעים יום שהיה משה בחר (סיני) לקבל לוחות האחרונות, מן ראש חדש אלול עד יום הכיפורים, והמה עד היום ימי רצון".

ה"בני יששכר" אומר, כי ארבעים ימי התשובה, מראש חדש אלול ועד ליום הכיפורים הם בבחינת מקוה טהרה לישראל. וכמו שבמקוה טהרה ישנם ארבעים סאה מים, המעלים את האדם מטומאה לטהרה, כך ארבעים ימי התשובה מראש חדש אלול ועד ליום הכיפורים, שהם ימים של חסד ורחמים, מעלים את האדם מטומאת עונותיו, לטהרה.

ויש לנו לשאול, אומר ה"בני יששכר": מדוע דוקא שעור של ארבעים סאה מים של מקוה מסוגל לטהר את הטמאים, ולא שעור אחר?

ומפרש ענין זה ה"בני יששכר", ואומר שידוע שארבעים סאה הם 960 לוגין (כל סאה היא 24 לוגין). ומאחר ומבואר בירושלמי (תרומות פ"י ה"ה), כי בריה (=יצור חי) בטלה ב-960. אם כן, כשאדם טובל במקוה מים, שבו 960 לוגין מים, הרי הוא מתבטל מטומאתו, ונולד כבריה חדשה וטהורה.

על-פי זה מפרש ה"בני יששכר" מה שמובא בירושלמי (מגילה פ"א ה"ג), שבירושלים היו דוקא 480 בתי כנסיות ו-480 בתי מדרשות, שכן, אמרו חז"ל (ברכות טו'): "...אמר רבי חמא ברבי חנינא, למה נסמכו אהלים לנחלים? דכתיב (=כמו שכתוב) (במדבר כד'): "כנחלים נטיו, פגנת עלי נהר, כאהלים נטע". לומר לה, מה נחלים מעלים את האדם מטומאה לטהרה. אף אהלים (=בתי מדרשות, רש"י) מעלים את האדם מכף חובה לכף זכות".

על-כן אומר ה"בני יששכר" היו בירושלים דוקא 480 בתי כנסיות ו-480 בתי מדרשות, שהם ביחד 960, כדי לרמוז לנו שהם בבחינת "מקוה טהרה", כדי להעלות את האדם מכף חובה לכף זכות.

ומעתה יש לומר מאחר וכל יום כלול מ-24 שעות, על כן בארבעים ימי התשובה יש אפוא 960 שעות (960=24*40), שהם בבחינת "960 לוגין מים", כדי לטהר את ישראל על-ידי "טבילה" בארבעים ימי התשובה, ועל-ידי כך הם נחשבים כבריה חדשה.

וזהו פרוש המשנה (יומא פח, מט'): "אמר ר' עקיבא: אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין. מי מטהר אתכם? – אביכם שבשמים, שנאמר: 'וורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם'. ואומר: מקוה ישראל ה'. מה מקוה, מטהר את הטמאים – אף הקב"ה מטהר את ישראל".

פי כמו שמקוה הטהרה מטהר את ישראל בארבעים סאה, שהם 960 לוגין, אף הקב"ה מטהר את ישראל בארבעים ימי התשובה, שהם 960 שעות, כדי שבגמר החתימה, ביום הכיפורים, יהיו ישראל כבריה חדשה, כמו שנאמר (ויקרא טז, ל'): "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו".

תשובה – תשוב ה' (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן)

אומרים חז"ל, כי באות ה' נברא העולם. ובאותה אות ה' נרמז גם על התשובה לכל באי העולם, ואפילו אם חטא האדם – יש לו תיקון ותשובה, כמבואר במדרש (בראשית רבה יב, י'): "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם".

(אל תקרא "בהבראם", אלא ב-ה' בראם, הוי(כלומר) העולם נברא ב-ה'. ומה האות ה' סתומה מפל צדדיה ופתוחה מלמטה, זהו רמז (לכף) שכל המתים(=הרשעים) יורדים לשאול. והחלון שמן הצד (הפתח משמאל של האות ה') רומז לבעלי התשובה, שיש להם מקום יציאה(=מן השאול).

מבואר מכאן, שבאות ה' נברא העולם, כמו שכתוב: ב-ה' בראם". וכן באות ה' נרמז גם שהתשובה מועילה, שכן הפתח של האות ה', משמאל, רומז שיש לבעלי התשובה פתח מילוט מן השאול. ודבר זה נרמז גם במלה "תשובה", שמורכבת מהאותיות תשוב ה. כלומר, אומרים לאדם: תשוב ל-ה' יתברך, כמו שנרמז באות ה'.

"ומה היא התשובה?... שיעזב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמר בלבו שלא יעשהו עוד שנאמר יעזוב רשע דרכו וגו', וכן יתנחם על שעבר(=העבר)... וצריך להתודות בשפתיו... (רמב"ם יד החוקה - הלכות תשובה פרק ב') ובענין התשובה, שמורכבת מהאותיות תשוב ה' אמרו המפרשים, כי ההבדל בין ה'"חמץ" (שרומז ליצר הרע) לבין ה'"מצה" (שרומז ליצר הטוב), הוא רק בקוץ שבין האות ה' לאות ה. (שהרי חמץ ומצה אלו אותן אותיות, מלבד שבמלה חמץ יש את האות ה, ובמלה מצה יש את האות ה).

והרמז כאן הוא, שהיצר מפתה את האדם החוטא, באומרו לו שכבר אין לו תקנה בתשובה, כדי שאותו האדם יבוא לידי יאוש, וישקע יותר בחטאיו, וכאילו מעורר היצר את עיני האדם, כדי שלא יוכל לראות את הפתח הקטן הפתוח בצד שמאל של האות ה' - פתח המרמז לאדם שיש לו תיקון, על-ידי התשובה.

והנה, כאשר סוגרים את החלון הפתוח, מצד שמאל של האות ה', נעשית מזה ח'. וזהו שנאמר על אנשי סדם הרשעים (בראשית יט', יא'): "ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסגורים, מקטן ועד גדול, וילאו למצא הפתח" - כלומר, הרשעים הם מופים בסגורים(=מסגורים, עורים), ואינם יכולים למצוא את הפתח בצד שמאל של האות ה, פתח הרומז שיש להם תקנה בתשובה.

אבל אנו, למרות שחטאנו לפני ה' יתברך, איננו חס וחלילה רשעים. ויודעים אנו שבנורא עולם הוא רחום וחנון, והוא יתברך רמז לנו על התשובה באות ה', כדי שנשתמש בה ונוכל להמלט מלרדת שאולה. ולכן תיבים לחזור בתשובה, במיוחד בימים אלו של עשרת ימי תשובה, שכן גדול הוא כח התשובה.

וכמו שדרש רבנו הקדוש (רבי יהודה הנשיא): "גדול כחה של התשובה, כיון(=אפילו) שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה - מיד היא עולה לשמים. ולא עשרה מילים(=מידת ארץ) ולא עשרים מילים ולא מאה מילים, אלא מהלך של 500 שנה. ולא לרקיע הראשון, אלא עד הרקיע השביעי, ולא רק עד הרקיע השביעי, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד!" רבי אבהו אומר: "במקום שבעלי תשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם עומדים", שנאמר: "שלוש שלום לרחוק ולקרוב" (ישעיה נז', יט') - לרחוק (מהקב"ה, ושב בתשובה) תחילה, ורק אחר-כך לקרוב (לצדיק, שהוא קרוב לפני ה').

"מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ"

שנה אחת עזב רבי זושא מאניפולי זיע"א את היכל בית מדרשו לפני תקיעת השופר, ויצא החוצה לרחובות העיר, כשהוא בולש בעיניו אנה ואנה, תר ומחפש דבר מה. באותה שעה היו מכונסים כל יהודי העיר, מגדולם ועד קטנם, בבתי הכנסת, וברחובות העיר השוממים לא נראתה נפש יהודית אחת. אך רבי זושא לא אמר נואש, והיה פוסע במרץ ובחופזה מרחוב לרחוב, עד שפגש בנער יהודי מוזנח מדלי העם, כשהוא מסתובב יחף ולבוש קרעים בין החצרות.

פנה אליו רבי זושא, ושאל אותו: "אמר נא לי, ילדי הקט, את האמת, האם אינך מקנא בכן גילך הנוכרי, המתגורר מעברה השני של שכונת היהודים? שהרי הוא חי בעשר ובשלוה, ואוכל לשובע נפשו, וכלו לבוש בבגדים טובים ונאים?"

"חס ושלום" - זעק הילד בבהלה, כשכל גופו רוטט - "יהי לו אשר לו. אני את אמונתי אינני מחליף לעולם!". מיד חזר רבי זושא לבית המדרש, עלה על הבמה, נשא עיניו השמימה, וקרא: "רבוננו של עולם! מי כעמך ישראל! הלא שמעת בחד עמי, כיצד מקבל הנער המסכן הזה את כל הצער והתלאות באהבה, ואינו מוכן להחליף את אמונתו, ויהי מה!" רק לאחר מכן נגש רבי זושא לתקוע בשופר בהתלהבות יוקדת, בעז ובתעצומות נפש, כדרכו בקדש...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "אָבינו מִלְכֵנו חֲמוּל עָלֵינוּ וְעַל טַפְנוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ"

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיֵּלֶךְ (שְׁבַת שׁוּבָה)

עַרְשׂוֹת ה' תִּשְׂרִי תִשְׁע"ט (14.9.18) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 19:24 ר"ת 20:01

הַפְּטָרָה: "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"הִקְהַל אֶת הָעַם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׂים וְהַטָּף... לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וְלְמַעַן יִלְמְדוּ וַיִּרְאוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת" (לא' יב')

עַל הַכְּתוּב, "הִקְהַל אֶת הָעַם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׂים וְהַטָּף... לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וְלְמַעַן יִלְמְדוּ וַיִּרְאוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת", מִפְּרֻשׁ רַש"י: "הָאֲנָשִׁים – לְלִמּוּד. וְהַנְּשִׂים – לְשִׁמּוּעַ. וְהַטָּף (=תִּינוּקוֹת) לְמָה בָּאוּ? (אֱלֹא) לְתַת שְׂכָר לְמִבְיֵאֵיהֶם (=לְהוֹרִים)".

הַמְּקוֹר לְדְבָרֵי רַש"י הוּא בְּגִמְרָא (חֲגִיגָה ג'): "תְּנוּ רַבָּנָן: מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן חֲסִמָּא שֶׁהָלְכוּ לְהִקְבִּיל אֶת פְּנֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּפִקְעִין. אָמַר לָהֶם (רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ): מַה חֲדוּשׁ הֵיךְ הַיּוֹם בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ? אָמְרוּ לוֹ: (רַבִּי), תִּלְמִידֶיךָ אָנוּ, וּמִימֶיךָ אָנוּ שׁוֹתִין. אָמַר לָהֶם (רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ): אָף-עַל-פִּי-כֵן, אִי-אֶפְשָׁר לְבֵית הַמְּדַרְשׁ בְּלֹא חֲדוּשׁ. שְׁבַת שֶׁל מִי הִיְתָה? (עֲנוּ לוֹ): שְׁבַת שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הִיְתָה. וּבִמָּה הִיְתָה הַגְּדָה הַיּוֹם? אָמְרוּ לוֹ: בְּפֻרְשֵׁת 'הִקְהַל'. וּמָה דָרַשׁ בָּהּ? 'הִקְהַל אֶת הָעַם – הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׂים וְהַטָּף', אִם אֲנָשִׁים בָּאִים לְלִמּוּד, וְנָשִׁים בָּאוֹת לְשִׁמּוּעַ, טָף לְמָה בָּאִין? (אֱלֹא) כְּדֵי לִיתֵן שְׂכָר לְמִבְיֵאֵיהֶם. אָמַר לָהֶם (רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ): מִרְגְּלִית טוֹבָה הִיְתָה בְיַדְכֶם, וּבִקְשַׁתֶּם לְאַבְדָּה מִמֶּנִּי?".

וְרַאוּי לְהוֹסִיף מָה שְׁכָתוּב בִּירוּשְׁלַמִּי (יְבָמוֹת ח'), שְׁכָאֲשֶׁר בָּאוּ הַחֲכָמִים אֶצֶל רַבִּי דוּסָא בֶּן הֶרְפִּינְס, "רְאָה (רַבִּי דוּסָא) אֶת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְקָרָא עָלָיו (יְשַׁעְיָה כח', ט'): 'אֶת מִי יוֹרֶה דְעָה וְאֶת מִי יִבִּין שְׁמוּעָה גְּמוּלִי מִחֻלָּב עֵתִיקִי מִשְׁדָּיִם?' – זֹכֵר אָנִי, שֶׁהִיְתָה אִמּוֹ (שֶׁל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ) מוֹלֶכֶת עֲרִיסָתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, בְּשִׁבִיל שִׁדְבָקוֹ אוֹזְנָיו (שֶׁל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ) בְּדְבָרֵי תוֹרָה".

דְּהִינּוּ, רַבִּי דוּסָא הִתְכַּוֵּן לְהַמְלִיץ כָּאֵן עַל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁהִקְב"ה "יוֹרֶה דְעָה... (ו) יִבִּין שְׁמוּעָה" אֶפִּילוֹ ל' גְּמוּלִי מִחֻלָּב עֵתִיקִי מִשְׁדָּיִם" – לְתִינוּקוֹת רַפִּים שֶׁנִּגְמְלוּ וְנִעְתְּקוּ מִחֻלָּב אִמָּם – כְּדֵי לְהַכְנִיסֵם לְבֵית הַמְּדַרְשׁ, לְשִׁמּוּעַ אֶת קוֹל הַתּוֹרָה.

וְלְכַאוּרָה תְּמוּהָ הַדְּבָר. שְׁפֹן, אִיזוֹ תוֹעֵלֶת יִצְאָה לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, בְּכַף שֶׁשָּׁמַע דְּבָרֵי תוֹרָה בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ, בְּהִיּוֹתוֹ תִינוּק הַמוּטָל בְּעֲרִיסָה? (עַד כְּדֵי כֶּף שֶׁשָּׁבַח רַבִּי יוֹחָנָן אֶת אִמּוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּמִסְכַּת אַבוֹת, וְאָמַר עָלֶיהָ "אֲשֶׁרִי יוֹלְדָתוֹ"). וְהָרִי, אִין הַתִּינוּק מְסוּגָל לְהִבִּין אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ...

אֱלֹא, יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁלְמָרוֹת שֶׁלֹּא הִבִּין רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה (מִפְּאֵת קִטְנוּתוֹ בְּהִיּוֹתוֹ תִינוּק), בְּכָל זֹאת, הַקְּב"ה "יוֹרֶה דְעָה... (ו) יִבִּין שְׁמוּעָה" אֶפִּילוֹ ל' גְּמוּלִי מִחֻלָּב עֵתִיקִי מִשְׁדָּיִם". כְּלוֹמֵר, עֵצֶם קוֹל הַתּוֹרָה שֶׁנִּכְנַס בְּאוֹזְנָיו, קִדַּשׁ אֶת גּוּפוֹ, שִׁיעֵלָה מְעֵלָה מְעֵלָה בְּתוֹרָה וּבִירְאָה. וְעַל-כֵּן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן "אֲשֶׁרִי יוֹלְדָתוֹ".

וְהִנֵּה, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ (שְׁכָאֲמוֹר, אִמּוֹ הִיְתָה מוֹלִיכָה אֶת עֲרִיסָתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, בְּשִׁבִיל שִׁדְבָקוֹ אוֹזְנָיו בְּדְבָרֵי תוֹרָה), חִפֵּשׁ כָּל יָמָיו רְאִיָּה מִן הַתּוֹרָה, שְׁאִמָּנָם יֵשׁ סְגוּלָה נִפְלְאָה לְהַשְׁמִיעַ לְטָף אֶת קוֹל הַתּוֹרָה, אֶפִּילוֹ כְּשֶׁהֵם עֹדִין אִינָם מִיְבֵנִים כְּלוּם (כְּדֵי לְהַגְדִּיל אֶת זְכוֹת אִמּוֹ).

לְכֵן, מָה מְאֹד שָׂמַח לְבוֹ לְמִצּוֹא סִימוּכִין לְכֶף מִמָּה שְׁאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: "הִקְהַל אֶת הָעַם – הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׂים וְהַטָּף", אִם אֲנָשִׁים בָּאִים לְלִמּוּד, וְנָשִׁים בָּאוֹת לְשִׁמּוּעַ, טָף לְמָה בָּאִין? (אֱלֹא) כְּדֵי לִיתֵן שְׂכָר לְמִבְיֵאֵיהֶם".

וְעַל-כֵּן שָׂמַח מְאֹד רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. שְׁפֹן, נִתְבָּרַר לוֹ שֶׁשָּׂרַשׁ הַשְּׁגָתוֹ הַגְּדוּלָה בְּתוֹרָה הוּא מִמָּה שֶׁהַכְּנִיסָה אִמּוֹ אֶת עֲרִיסָתוֹ בְּהִיּוֹתוֹ תִינוּק לְבֵית הַמְּדַרְשׁ, וְשֵׁם שְׁמַע אֶת קוֹל הַתּוֹרָה. לְכֵן, כְּאֲשֶׁר שָׁמַע מָה שְׁדַרְשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר: "טָף לְמָה בָּאִין? (אֱלֹא) כְּדֵי לִיתֵן שְׂכָר לְמִבְיֵאֵיהֶם". אָמַר לָהֶם: מִרְגְּלִית טוֹבָה הִיְתָה בְיַדְכֶם, וּבִקְשַׁתֶּם לְאַבְדָּה מִמֶּנִּי?".

אָמַר לָהֶם: דּוּקָא "מִמֶּנִּי" – כִּינּוֹן שְׁדַרְשָׁה זֹו נִגְעַת לִי, שֶׁהָרִי אִמִּי הִבִּיָּאָה אֶת עֲרִיסָתִי לְבֵית הַמְּדַרְשׁ... וְזֵהוּ שְׂרָמּוֹ הַכְּתוּב בְּפֻרְשָׁה: "הִקְהַל אֶת הָעַם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׂים וְהַטָּף...". וְלְכַאוּרָה, אִיזוֹ תוֹעֵלֶת יֵשׁ לְטָף לְשִׁמּוּעַ

דברי תורה בלי להבין כלום? ועל-כך מתרצת התורה בהמשך הפסוק: "ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה את ה' אלהיכם כל הימים". דהינו, אפילו "בניהם(=הטף) אשר לא ידעו", אין הם עדין מבינים מפאת קטנותם את דברי התורה, בכל זאת על-ידי שישמעו "ולמדו ליראה את ה' אלהיכם כל הימים", יודכך גופם ויזכו להשגות התורה כל ימי חייהם. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
 "הן קרבו ימיד למוות" (לא' יד')

על הכתוב "הן קרבו ימיד למוות", אמרו חכמי ישראל, "קרבו ימיד למוות" – ראשי תבות "קיל", כמו ראשי התבות של הכתוב בתורה (בראשית מט' יח): "לשועתך קויתי יי" – מכאן אמרו, שיש רמז לדברי חז"ל (ברכות י', א') על חזקתו המלך, שאף שאמר לו הנביא (מלכים ב' כ, א'): "צו לבייתך פי מת אתה ולא תחיה" – הנה, למרות זאת לא התיאש חזקתו המלך, והכריז: "אפלו חרב חדה מנחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים". ואכן, על-ידי תפילתו בדמעות, מעומק הלב, לבסוף סרה מעליו הגזרה, והקב"ה הוסיף לו חמש עשרה שנים.
 "ומצאהו רעות רבות וצרות" (לא' יז')

דורשי רשומות בדקו ומצאו, שבקללות שבפרשת "כי תבוא" יש בדיוק **תרע"ו** (=676) אותיות, או **רע"ת** אותיות. אולם, כנגדן הזכיר הכתוב בפרשת "כי תשא" כ"ו (=26) פעמים שם **הוי"ה** (=י.ה.ו.ה) ברוך הוא. והנה, ידוע ששם **הוי"ה** הוא בגמטריה 26. על-כן, כשנכפיל את שם **הוי"ה** במספר הפעמים שהוא מופיע בפרשת "כי תשא", נקבל 676 כמנין **רע"ת** (=26*26).
 ועל-כך אמר נעים זמירות ישראל, דוד המלך: "רבות רעות צדיק ומכלם יצילנו י.ה.ו.ה".
 דהינו, "רבות רעות צדיק" – אמנם משה רבנו הצדיק אמר בפרשת "כי תשא" **רע"ת** אותיות של הקללות, אך "מכלם יצילנו י.ה.ו.ה" – שם **הוי"ה** הנזכר כ"ו (=26) פעמים מצילנו מידן.
 "ושבת עד ה' אלהיך ושמעת בקלו... (ל' ב')

בעיר אחת במרכז פולין חי רופא מומחה בשם ד"ר ברנאד, שבא ממשפחה מתבוללת, והיה כל ימיו רחוק מענגי יהדות. פעם נקרא ד"ר ברנאד לביתו של יהודי עשיר, שחלה במחלה אנושה. בדק אותו הרופא בדיקה יסודית, כיד מומחיותו הטובה עליו, ובתום הטיפול הודיע לבני המשפחה, שאין תקווה לחיי החולה.

אך עזב הרופא את הבית, רתמו בניו של החולה את הכרכה שלהם, ונסעו אל הצדיק רבי דוידל מלוב. ופיון שאביהם היה מבאי ביתו של הצדיק, הוכנסו מיד אל הרבי, ושטחו בפניו בקשה נרגשת, שהצדיק יעורר רחמי שמים על החולה האנוש. רבי דוידל הוציא מן הארון שפחדר בקבוק יין ועוגת דבש, ואמר לאורחיו: "מהרו אל אביכם, והגישו לו יין ופרוסת עוגה, ובזכות הכרכה שהוא יברך על המאכל והמשקה, ישלח לו הקב"ה רפואה שלמה".

הבנים שבו במהירות לבית אביהם, ועשו כמצות הרבי. והנה, להפתעת הכל, כעבור שעה חלה הטבה ניכרת במצב החולה. וכך הלך והשתפר מצבו של האיש מיום ליום, עד שהחלים כליל ממחלתו.

בעיר קם רעש גדול, והכל היו מסיחים בכוחו המופלא של רבי דוידל, המחיש רפואה במקום שיך הרופאים קצרה מלהושיע. בסופו של דבר הגיעה השמועה לד"ר ברנאד, שטפל בשעתו בחולה האנוש, והלה מאן להאמין למשמע אזניו, עד שפגש יום אחד באקראי באותו חולה, והלה ספר לו, שסמוך לביקורו של הרופא בביתו, נטל כוס יין ועוגה, כעצת הרבי, וכעבור זמן קצר חלפה ועברה מחלתו.

ד"ר ברנאד שב לביתו, והחל מהרהר ארוכות באותו מעשה, וכך אמר לעצמו: מבחינה רפואית אין ספק, ששתית יין ואכילת עוגה על-ידי החולה דוקא עלולים לשמש גורם מובהק כדי לקרב את קיצו! ואם האיש התאושש במהירות, והבריא כליל ממחלתו האנושה, משמע שקרה כאן נס משמים, בזכותו של הצדיק רבי דוידל...!

מאותו יום והלאה, חל שינוי עצום בהלך רוחו של ד"ר ברנאד, והוא נעשה לבן-בית אצל רבי דוידל, ובהשפעת הצדיק חזר בתשובה שלמה, והחל לנהל אורח-חיים של חסיד מובהק. עם זאת, המשיך באומנותו כרופא מומחה, וזכה להצלחה רבה בריפוי חולים, עד שאמרו עליו שהוא הולך לרפא את חוליו בלוגת המלאך רפאל. לימים, החלו נוהרים אליו עם "פתקאות בקשות" ו"פדיונות", כפי שחסידים נוהגים לבוא אל האדמו"רים, והרופא המומחה התפרסם בכל הסביבה כצדיק עושה נפלאות...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיֵּלֶךְ (שְׁבַת שׁוּבָה)

כְּנִיַסַת הַשְּׁבַת: 18:17

עַרְשׂוֹת ה' תִּשְׂרִי תִשְׁע"ט (14.9.18) bnei-zion.com

יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 19:24 ר"ת 20:01

הַפְּטָרָה: "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

אומרים חז"ל במסכת אבות (ו', ב'): "בְּכָל יוֹם וְיוֹם בַּת קוֹל יוֹצֵאת מִהָרַב וּמִכְרֹזֶת וְאוֹמֶרֶת: אוֹי לָהֶם, לְבָרִיּוֹת, מֵעַלְבוּנָה שֶׁל תּוֹרָה".

שׂוֹאֵל עַל-כֵּן ה"תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף", בְּשֵׁם רַבּוֹ הַבַּעַשׂ"ט הַקְּדוֹשׁ: מִדּוּעַ אֵין אָנוּ שׁוֹמְעִים אֶת אוֹתָהּ בַּת קוֹל? וְאֵיזוֹ תּוֹעֵלֶת יֵשׁ בְּבַת קוֹל, אִם אֵין אָנוּ יְכוּלִים לְשׁמוֹעַ אוֹתָהּ?

אומר עַל-כֵּן הַבַּעַשׂ"ט הַקְּדוֹשׁ זִיע"א: כָּל יְהוּדִי וְיְהוּדִי בְּעוֹלָם הַזֶּה שׁוֹמֵעַ אֶת אוֹתָהּ בַּת קוֹל. וְגַם אִם אֵין לוֹ אֶפְשָׁרוֹת לְשׁמוֹעַ אֶת אוֹתָהּ בַּת קוֹל בְּאַזְנוֹ הַגְּשָׁמִיּוֹת, הָרִי הוּא שׁוֹמֵעַ וְקוֹלֵט בַּת קוֹל זֶה בְּכִנְיֻמוֹת לְבוֹ וּבְנִשְׁמָתוֹ. שְׁכֵן, אֹמֵר הַבַּעַשׂ"ט, כָּל יְהוּדִי, שֵׁישׁ לוֹ בְּמִשְׁךְ הַיּוֹם אֶפִּילוֹ רָגַע אַחַד קָטָן שֶׁל הַרְהוּר תְּשׁוּבָה, הָרִי זֶה מִחַמַּת אוֹתָהּ בַּת קוֹל, שׁוֹצֵאת מִהָרַב.

אולם, אֹמֵרִים עַל-כֵּן חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, כִּי הַקַּב"ה מַעִיר אֶת הָאָדָם לֹא רַק בְּאַמְצָעוֹת בַּת קוֹל, הַמְעוֹרָרֶת בְּלִבּוֹ הַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה, אֲלָא בְּעִיקָר עַל-יְדֵי הַמַּעֲשִׂים וְהָאִירוּעִים הַסּוֹבְבִים אוֹתוֹ בְּכָל שְׁעָה וּבְכָל רָגַע. שְׁהָרִי, אָנוּ יוֹדְעִים וּמֵאֲמִינִים כִּי אֵין שׁוֹם אִירוּעַ בְּעוֹלָם הַזֶּה, קָטָן אוֹ גְּדוֹל, שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּלִי הַשְּׁגָחָה פְּרִטִית מְשָׁמִים. אִם כֵּן, כַּאֲשֶׁר נִתְּבוֹנָן הֵיטֵב בְּכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עוֹבְרִים עָלֵינוּ, נוֹכָל לְהַתְּעוֹרֵר עַל-יְדֵי כֵּן לְעִבּוֹדַת ה'.

ועל זֶה אָמְרוּ חז"ל (ברכות ה'): "אִם רוּאָה אָדָם שְׁיִסוּרִין בָּאֵין עָלָיו - יִפְשָׁפֵשׁ בְּמַעֲשָׂיו". כְּלוֹמֵר, מָה שֶׁהַקַּב"ה, הַמְּסוֹבֵב כָּל הַסִּיבּוֹת, מְבִיא יִסוּרִין עַל הָאָדָם, הוּא מְפָנֵי שֶׁהוּא יִתְּבַרֵךְ רוּאָה לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם לְפִשְׁפֹּשׁ בְּמַעֲשָׂיו וּלְתַקֵּן אוֹתָם.

וְכֵן אֹמֵר הַרַה"ק ר' צְדוּק מְלוּבְלִין זִיע"א, בְּסִפְרוֹ "צְדָקַת הַצְּדִיק": "כָּל עֲנִינֵי הָעוֹלָם וְכָל הַנְּבָרָאִים מְזַכְרִים לְאָדָם שֵׁישׁ בּוֹרָא...וְהוּא יִתְּבַרֵךְ מְזַמֵּן לְאָדָם בְּכָל יוֹם דְּבָרִים וְעֲנִינִים שׁוֹנִים, (שְׁ)אוֹלֵי עַל-יְדָם יְבוֹא (הָאָדָם) לְזִכְרָה בְּבוֹרָא".

כַּאֲשֶׁר נִתְּבוֹנָן בְּעֵינֵינוּ זֶה יוֹתֵר לְעַמְּקָה, נוֹכָל לְהִבִּין, שְׁכָל הַמַּעֲשִׂים שְׁקוֹרִים לָנוּ הֵם בְּעֵצָם דְּבוּרִים שֶׁהַקַּב"ה מְדַבֵּר אֵלֵינוּ בְּאַמְצָעוֹתָם. שְׁהָרִי דְּבוּרוֹ שֶׁל הַקַּב"ה אֵינוֹ כְּדְּבוּרוֹ שֶׁל בֶּשֶׂר וְדָם. שְׁכֵן, דְּבוּרוֹ שֶׁל הַקַּב"ה מִיֵּצֵר וּבוֹרָא, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב בְּתֵהִילִים (לג', ו'): "בְּדַבַּר ה' שְׁמִים נַעֲשׂוּ".

אִם כֵּן, נִמְצָא שְׁכָל הַמַּעֲשִׂים וְהָאִירוּעִים בְּעוֹלָם הֵם בְּעֵצָם הַדְּבוּרִים שֶׁהַקַּב"ה מְדַבֵּר בְּאַמְצָעוֹתָם לְכָל הָעוֹלָם בְּכָלִיוֹת וּבְפִרְטוּנוֹת. וְלָכֵן, חוֹבָה עָלֵינוּ לְחַדֵּד אֶת כָּל חוּשֵׁינוּ, עַל-מְנַת לְקַלוֹט וּלְהִבִּין אֶת הַדְּבוּרִים הָאֵלֶּה.

אולם, בְּעוֹנוּתֵינוּ הָרַבִּים, הָאָדָם כָּל-כֵּן עָסוּק וְטָרוּד לְמַלְא אֶת צְרִכּוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שֶׁאֵין לוֹ אֶפְשָׁרוֹת לְהַתְּבוֹנֵן וּלְשׁמוֹעַ אֶת קוֹלוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, הַמְּדַבֵּר אֵלָיו כָּל הַזְּמַן, עַל-יְדֵי הַמַּעֲשִׂים שְׁקוֹרִים לוֹ. וְלָכֵן אָמְרוּ חז"ל בְּפָרְקֵי אָבוֹת (פא', יז'): "שְׁמַעוֹן בֶּן שִׁטָּח אֹמֵר: כָּל יְמֵי גְּדֻלְתִּי בֵּין חֲכָמִים, וְלֹא מְצָאתִי לְגוֹף (דְּבַר) טוֹב (יוֹתֵר) מְשִׁתִּיקָה...".

(על פי "אורח של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"אֶפְלוֹ חֶרֶב חֲדָה מְנַחַת עַל צְנוּאָרוֹ שֶׁל אָדָם, אֵל יִמְנַע עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים" (בְּרַכּוֹת י')

הָרַב יְהוּדָה יוֹסֵפִי מְקַיֵּם שִׁיעוּר קְבוּעַ בְּפִרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ מִדֵּי יוֹם חֲמִישִׁי, בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁל קְהִילַת עוֹלֵי מִשְׁהַד הַפְּרִסִית בְּבִנֵי בְּרַק. אוֹרוֹ, אַחַד הַמְּשִׁתֵּתִפִּים הַקְּבוּעִים בְּשִׁיעוּר, נִסָּה לְשַׁכְנַע אֶת אֵיל, אַחַד מִחֲבָרָיו, שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵר תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שְׁיִגִיעַ לְשִׁיעוּר. הוּא הִבְטִיחַ שְׁמִדוּבָר בְּשִׁיעוּר רְצִינֵי וּמַעֲמִיק, וְלֹא בְּאֵיזוֹ "הַטְּפָה דְּתִית עֵינֹרֶת". בְּסוֹפוֹ שֶׁל דְּבַר הַתְּרָצָה אֵיל, וְהַסְפִּים לְהִגִיעַ. תַּחֲלִילָה עָסַק הַשִּׁיעוּר בְּפִרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ. הָרַב דְּבַר עַל הַמְּדַרְשׁ מֵהַגְּמָרָא, הַמְּסַפֵּר כִּי פָּרַעַה לְכַד אֶת מִשָּׁה לְאַחַר שֶׁהָרַג אֶת הַמְּצָרִי, וְרָצָה לְהוֹצִיאָו לְהוֹרֵג. אִזּוֹ נַעֲשֶׂה לְמִשָּׁה נֶס, וְכַאֲשֶׁר הוֹנֵפָה הַחֶרֶב עַל צְנוּאָרוֹ שֶׁל מִשָּׁה, הַפֶּךָ הַצְּנוּאָר לְשֵׁישׁ, וְכֵן לְבָסוּף הַצְּלִיחַ מִשָּׁה לְהִימְלִט מֵאַרְמוֹן פָּרַעַה. הָרַב יוֹסֵפִי סִיֵּם בְּהַתְּלַהּבוֹת עֲצוּמָה אֶת מְסַקְנַת הַמְּדַרְשׁ: "אֶפְלוֹ חֶרֶב חֲדָה מְנַחַת עַל צְנוּאָרוֹ שֶׁל אָדָם, אֵל יִתִּיאֵשׁ מִן הַרְחָמִים!". אֵיל שְׁמַע אֶת הַמְּדַרְשׁ וְאֶת מְסַקְנַתוֹ, וְהַחֲלִי לְגַחַד בְּקוֹל רֶם: "הָאֵם בְּאֵתִי לְכָאן כְּדִי לְשׁמוֹעַ סִיפּוּרֵי אַגְדוֹת עַל צְנוּאָרוֹ שֶׁל מִשָּׁה, שֶׁהַפֶּךָ לְשֵׁישׁ?! מָה הַקְּשָׁקוֹשׁ הַזֶּה עַל חֶרֶב חֲדָה?! הָאֵם זֶה מָה שֵׁישׁ לְדְתִיִּים לְמַכּוֹר?!". הוּא יָצָא בְּעִזּוֹת מוֹפְגָנֶת, וְאֶפִּילוֹ הָרַב הַבְּחִין בְּכֵן. אוֹרוֹן הַצְּטֵעַר עַל-כֵּן שֶׁהַשִּׁיעוּר נִפְתַּח בְּמְדַרְשׁ כַּה מוֹפְלָא, שְׁגָרַם לְאֵיל לְבָרוּחַ מֵהַשִּׁיעוּר בְּטָרָם יִשְׁמִיעַ הָרַב דְּבָרֵי הַסִּבֵּר וְהַתְּחַזְּקוֹת. הַשִּׁיעוּר הַשְּׁבוּעִי הַמְּשִׁיךְ לְהַתְּנַהֵל כְּסִדְרוֹ.

פֶּעֶבֶר שְׁנָתִים, הִבְחִין הָרֵב יוֹסֵפִי בְּסִיּוֹם הַשִּׁיעוֹר בְּבַחֲרוֹר חֶמֶד עִם זִקְנָקָן. הַצֵּעִיר נָגַשׁ לְרֵב, וְשָׁאַל בְּמִבּוֹכָה: "הֲאִם הָרֵב זֹכֵר אוֹתִי?" הָרֵב נָסָה לְהִזְכֵּר - "לֹא כָּל-כֶּף, לְמַעַן הָאֲמַת...". "אֲנִי אֵיל, הַבַּחֲרוֹר שֶׁצָּחַק בְּשִׁיעוֹר שְׁלֶךְ לִפְנֵי שְׁנָתִים עַל הַצֹּאֵר מְשִׁישׁ". "אָה, כֵּן... מָה עָבַר עֲלֶיךָ מֵאִזּוֹ? אֵיפֹה הִתְגַּלְגַּלְתָּ?". וְאִזּוֹ סִפֵּר לוֹ אֵיל, שֶׁהוּא נָסַע לְמִזְרַח הַרְחוֹק, וְלֹאֲחֵר תְּקוּפַת מָה הִגִּיעַ לִיָּפוֹ, וְנִכְנָס לְעֶסְקִים מְפּוֹקֶפֶקִים עִם הַמְּאֵפִיָּה הַיִּפְנִית, הַיְּאִקוּזָּה. בְּשֻׁלְב מְסוּיִם, הַעֲרִים עַל רֵאשֵׁי הַיְּאִקוּזָּה, וְנָסָה לְגַנוֹב מֵהֶם סְכּוּם כֶּסֶף גָּדוֹל. אוּלַם, הֵם חִשְׁפוּ אֶת תַּרְמִיתוֹ. מִיָּד עָרְכוּ לוֹ "בֵּית דִּין שְׁדָה", וּפְסָקוֹ שֵׁשׁ לְהוֹצִיאָו לְהוֹרֵג בְּחָרֵב סְמוּרָאִים. כְּמוֹכֵן שֶׁלֹּא נִיתֵן לְתֹאֵר בְּמַלִּים אֶת הַחֲרָדָה שֶׁהִיָּתָה מִנֵּת חֲלָקוֹ מְרַגֵּעַ שֶׁשָּׁמַע אֶת גִּזְרֵי הַדִּין, וְעַד לְמוֹעֵד בִּיצוּעוֹ.

בְּיוֹם הַמִּיּוּעַד, הַשְּׂכִּיבֵי אֶת אֵיל עַל הַשְּׁלַחַן הַמִּיּוּחָד לְהוֹצֵאָה לְהוֹרֵג. גוּפוֹ הָיָה כְּפוּת, וְרֵאשׁוֹ הָיָה עָקוּד, וּמוֹכֵן לְכַרִּיתָהּ בְּאַבְחַת חָרֵב אַחַת. לְפִתְעָ נִזְכָּר אֵיל בְּשִׁיעוֹר הַתּוֹרָה שֶׁבּוֹ הַשְּׁתַּתֵּף לִפְנֵי שְׁנָתִים, וּבְדַבְּרָיו שֶׁל הָרֵב: "אֲפֹלוֹ חָרֵב חֲדָה מְנַחַת עַל צוֹאֲרוֹ שֶׁל אָדָם, אֵל יִתְיַאֵשׁ מִן הַרְחֻמִּים!". אֵיל, שֶׁעֲמַד שְׁנֵי אַחַת לִפְנֵי מוֹתוֹ מִחָרֵב יִפְנִית חֲדָה, גִּלְגַּל אֶת עֵינָיו לְמָרוֹם וְזָעַק: "רִיבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם. בֹּא נִרְאֶה אוֹתְךָ מוֹצִיא אוֹתִי מִפֹּה! נִרְאֶה אִם יֵשׁ אֲמַת בְּדַבְּרִים שְׁלֶךְ...!". הַיִּפְנִי נִעַץ בּוֹ אֶת עֵינָיו הַצְּרוּת וְהִנִּיף אֶת הַחָרֵב... אֵיל עָצַם אֶת עֵינָיו... זָהוּ זֶה, הִגִּיעַ הַסּוּף - - - לְפִתְעָ שָׁמַע קוֹל נָשִׁי זָק בּוֹקֵעַ מִפְּאֵתֵי הַחֶדֶר. הוּא פָּקַח אֶת עֵינָיו הַמְּבוּעָתוֹת, וְהִבְחִין בְּאִשָּׁה יִפְנִית, שֶׁנִּכְנָסָה לְחֶדֶר וְהַחֲלָה לְצֻעוֹק: "מָה קָרָה לָכֶם! מָה פְּתֹאוֹם אַתֶּם מוֹצִיאִים אוֹתוֹ לְהוֹרֵג! הֲרִי הַבַּחֲרוֹר הַיִּשְׂרָאֵלִי הַזֶּה הֲצִיל אֶת חַיֵּי וְאֶת חַיֵּי יְלָדָיו!".

לְאַחַר כִּמָּה רְגָעִים הַתְּבַרֵר שָׂזוֹ אֶשְׁתּוֹ שֶׁל רֵאשׁ הַיְּאִקוּזָּה, שֶׁבְּפִקוּדָתוֹ נִעְרְכָה הַהוֹצֵאָה לְהוֹרֵג. הַבַּעַל נָסָה לְבַרֵר עַל מָה אֶשְׁתּוֹ שָׁחָה, וְהִיא הַזְּכִירָה לוֹ שֶׁלִּפְנֵי חֲמֵשׁ שָׁנִים הַתְּרַחֲשָׁה רַעִידַת אֲדָמָה גְּדוֹלָה בְּעִירָם, וְהַיִּשְׂרָאֵלִי הַזֶּה הֲצִיל בְּחִירוֹף נֶפֶשׁ אֶת חַיָּהּ וְחַיֵּי יְלָדָהּ. אֵיל הִבִּיט בָּהּ בְּזוּיָת עֵינוֹ, כְּשֶׁרֵאשׁוֹ עָדָן עָקוּד, וְלֹא הֶאֱמִין לְמִשְׁמַע אוֹזְנָיו. רֵאשׁ הַמְּאֵפִיָּה הַתִּיעֵץ עִם אֲנָשָׁיו, וְהוֹחֲלֵט, שֶׁלִּפְנֵי חוֹקֵי הַיְּאִקוּזָּה, יֵשׁ לְהַכִּיר טוֹבָה לְמִי שֶׁהֲצִיל אֶת אֶחָד מֵאֲנָשֵׁיהֶם, וְלַחֲלֹץ אֶת נַפְשׁוֹ בְּתַמּוּרָה, וּמִיָּד הִתִּירוּ אוֹתוֹ וְצִוּוּ עָלָיו לְעֲזוֹב אֶת יָפוֹ. לְאַחַר שֶׁנִּצַּל בְּדַרְךָ כֹּה בְּלִתֵּי צְפוּיָה, נָסָה אֵיל לְהִבִּין אֵיךְ הִגִּיעָה הָאִשָּׁה הַזֹּאת בְּרַגְעַת הַאֲחֵרוֹן, וְעַל אֵיזוֹ רַעִידַת אֲדָמָה הִיא דַּבְּרָה? שֶׁהָרִי, הִיא דַּבְּרָה עַל הַצֵּלָה שֶׁהַתְּרַחֲשָׁה לִפְנֵי חֲמֵשׁ שָׁנִים, וְאֵילוֹ הוּא נִמְצָא בְּמִזְרַח הַרְחוֹק פְּחוֹת מְשַׁנָּתִים...

הָרֵב יוֹסֵפִי נִפְעַם מִהַסִּיפּוֹר, וְאֵיל סִיַּם אֶת דַּבְּרָיו, וְאָמַר: "אֵיךְ שֶׁלֹּא יָהִיָה, חַיֵּי נַתְּנוּ לִי בְּמַתְנָה בְּזָכוֹת הַמְּדַרְשׁ הַמוּפְלָא עַל הַחָרֵב הַחֲדָה. לְאַחַר הַמְּקָרָה הַחֲלָטָתִי לְחַזוֹר מִיָּד לְיִשְׂרָאֵל, וְלְאַחַר שֶׁהִגַּעְתִּי, הַדְּרָךְ חֲזָרָה בְּתַשׁוּבָה הִיָּתָה קֶצֶרָה".

חַז"ל מְסַפְּרִים לָנוּ בְּגִמְרָא (רֵאשׁ הַשָּׁנָה ט"ז): "שֶׁלִּשָׁה סְפָרִים נִפְתָּחִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה: אֶחָד שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים, וְאֶחָד שֶׁל רְשָׁעִים גְּמוּרִים, וְאֶחָד שֶׁל בִּינוּנִיִּים. שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים - נִכְתָּבִים וְנִחְתָּמִים לְאַלְתֵּר לַחַיִּים. שֶׁל רְשָׁעִים גְּמוּרִים - נִכְתָּבִים וְנִחְתָּמִים לְאַלְתֵּר לְמִיתָה. וּבִינוּנִיִּים - תְּלוּיִם וְעוֹמְדִים מִרֵּאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם הַכַּפּוּרִים. זָכוּ - נִכְתָּבִים לַחַיִּים, לֹא זָכוּ - נִכְתָּבִים לְמִיתָה".

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁרוּבֵנוֹ נִחְשָׁבִים "בִּינוּנִיִּים", שֶׁהֵם כְּאִמּוֹר "תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים עַד יוֹם הַכַּפּוּרִים". וּמָהוּ "תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים"?

תְּלוּיִים - עַל חֶבֶל הַתְּלִיָּה, וְעוֹמְדִים - עַל הַכֶּסֶא, כְּאִשֶּׁר חֶבֶל הַתְּלִיָּה עַל הַצֹּאֵר. וּבְיוֹם הַכַּפּוּרִים יַחֲלִיטוּ בְּשָׂמִים מָה לְעֲשׂוֹת אִיתָנוּ - הֲאִם לְהוֹצִיא אֶת הַחֶבֶל מֵעַל הַצֹּאֵר, אוֹ אֶת הַכֶּסֶא, חֲלִילָה...! וְלָכֵן, אִם זָכָה הָאָדָם בְּדִין, יוֹרֵד הַחֶבֶל מֵעַל צוֹאֲרוֹ, וְהוּא נִכְתָּב לַחַיִּים טוֹבִים וְלִשְׁלוֹם. וְאִם לֹא זָכָה, חֲלִילָה, אֲזִי "בוֹעֲטִים" בַּכֶּסֶא, וְהָאָדָם נִשְׁאָר תְּלוּי...!

אִם כֶּף, מָה נַעֲשֶׂה אָנוּ, שֶׁכְּלָנוּ תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים?

הָבָה נִלְמַד מִחֻזְקֵיהוּ הַמְּלָךְ (מְלָכִים ב', כ'). כְּאִשֶּׁר הִנְבִּיא יִשְׁעִיָּה בָּא אֵלָיו, וְאָמַר לוֹ: "צוּ לְבִיתְךָ כִּי מוֹת אַתָּה וְלֹא תַחֲיָה" (עַל שֶׁלֹּא הִתְחַתֵּן, וְלֹא עָסַק בְּפָרִיָּה וּרְבִיָּה), עַל-כֶּף עָנָה לוֹ הַמְּלָךְ חֻזְקֵיהוּ, שֶׁכַּעַת מוֹכֵן הוּא לְהִתְחַתֵּן וְלַעֲסוֹק בְּפָרִיָּה וּרְבִיָּה. בְּתַגּוּבָה, עָנָה לוֹ הִנְבִּיא: כֶּבֶר נִגְזְרָה הַגְּזִירָה, וְאַתָּה תָּמוּת.

מִיָּד אָמַר לוֹ הַמְּלָךְ חֻזְקֵיהוּ לְנְבִיא: "כִּלְה נְבוֹאֲתְךָ וְצִא! שָׁכֵן, כֶּף מְקוּבְּלָנִי מִבֵּית אָבָא, שֶׁאֲפִילוֹ חָרֵב חֲדָה מוֹנַחַת עַל צוֹאֲרוֹ שֶׁל אָדָם, אֵל יִמְנַע עֲצָמוֹ מִלְּבַקֵּשׁ רַחֲמִים!".

וְאָכֵן, מִיָּד כְּתוּב: "וַיִּסַּב אֶת פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה'... וַיִּבְדַּח חֻזְקֵיהוּ בְּכִי גְּדוֹל" - זָעַק מִקִּירוֹת לְבוֹ, וּמִיָּד נַעֲנָה, וְחָזַר הִנְבִּיא וּבִשֶׁר לוֹ, שֶׁהוֹסִיפּוֹ לוֹ עוֹד 15 שָׁנִים שֶׁל חַיִּים.

רְבוּתִי, כְּלָנוּ עוֹמְדִים עַל הַכֶּסֶא, כְּשֶׁהַחֶבֶל עַל הַצֹּאֵר. עַל-כֵּן, הָבָה נִזְעַק וְנִתְפַּלֵּל מִקִּירוֹת הַלֵּב לְאָבִינוּ שֶׁבְּשָׂמִים, מְלָךְ מְלָכֵי הַמְּלָכִים, שֶׁיַּחְתָּמֵנוּ לַחַיִּים טוֹבִים וְלִשְׁלוֹם, וְלִגְאוּלָּה בְּמַהֲרָה, אָמֵן.

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

"אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיֵּלֶךְ (שְׁבַת שׁוֹבָה)

כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 18:17

עַרְשׂוֹת ה' תִּשְׂרִי תִשְׁע"ט (14.9.18) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 19:24 ר"ת 20:01

הַפְּטָרָה: "שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם לֹא אוֹכֵל עוֹד לְצֵאת וּלְבוֹא"

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁה (לא, א), "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם לֹא אוֹכֵל עוֹד לְצֵאת וּלְבוֹא", מִפְּרָשׁ רש"י: "לֹא אוֹכֵל עוֹד לְצֵאת וּלְבוֹא" – יְכוּל שֶׁתִּשָּׂש כּוֹחוֹ? תְּלִמּוּד לֹמַר 'לֹא כָהֵתָה עֵינֹו וְלֹא נָס לַחֹה'. אֲלֵא, מֵהוּ 'לֹא אוֹכֵל'? אֵינִי רִשְׁאִי, שְׁנִטְלָה מִמְּנֵי הַרְשׁוּת, וְנִתְּנָה לַיהוֹשֻׁעַ... דְּבַר אַחַר 'לֹא אוֹכֵל עוֹד לְצֵאת וּלְבוֹא' – לְצֵאת וּלְבוֹא בְּדַבְרֵי תוֹרָה. מִלְּמַד, שְׁנִסְתַּתְּמוּ מִמְּנוּ(=מִמְשָׁה) מְסוּרוֹת וּמַעֲיִנוֹת הַחֲכָמָה".

וַיֵּשׁ לְתַמּוּהָ עַל מֵאָמֶר זֶה הַפְּלֵא וּפְלֵא. הֲרִי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מַעֲיֵדָה עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, אֲדוֹן כָּל הַנְּבִיאִים, שְׁאֵפִילוּ בְשַׁעַת פְּטִירְתּוֹ "לֹא כָהֵתָה עֵינֹו וְלֹא נָס לַחֹה". אִם כֵּן, אֵיךְ יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת "שְׁנִסְתַּתְּמוּ מִמְּנוּ(=מִמְשָׁה) מְסוּרוֹת וּמַעֲיִנוֹת הַחֲכָמָה"?

(וְהֲרִי, אִם נֶכּוֹן הַדְּבַר, וּמֹשֶׁה חָלִילָה אֲבָד אֶת כָּל חוֹכְמָתוֹ לִפְנֵי מוֹתוֹ, אֵיזוֹ תוֹעֵלָת וּגְדוּלָה יֵשׁ בְּכַף שְׁמִבְחִינָה גּוֹפְנִית 'לֹא כָהֵתָה עֵינֹו וְלֹא נָס לַחֹה'?).

פְּתַח דְּבַרְיֵנוּ יֵאִיר מָה שְׁמַצִּינוּ בִּיאוֹר נִפְלֵא מִהַמְּגִיד מְקוּזְנִיץ זִיע"א, בְּסִפְרוֹ "עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל": "בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם לֹא אוֹכֵל עוֹד לְצֵאת וּלְבוֹא". וּפְרָשׁ רש"י: "לְצֵאת וּלְבוֹא" בְּדַבְרֵי תוֹרָה, שְׁנִסְתַּתְּמוּ מִמְּנוּ(=מִמְשָׁה) מְסוּרוֹת וּמַעֲיִנוֹת הַחֲכָמָה! וְהַדְּבַר אֵינּוּ מוֹבֵן, שְׂרַפְּן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים, בְּהִגִּיעוֹ לְכָלל מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, וְהִילוּלָה רַבָּה שִׁיִּצְאָה נִשְׁמָתוֹ בְּנִשְׁקָה... (וְכִי יַעֲלֶה) עַל הַדַּעַת כִּי נִגְרַע עֲרַכּוֹ בַּחֲכָמָה מְקוּדָם? אֲדַרְבֵּה, לְפִי גִדְל הַתְּחִזְקוֹת קְדוּשָׁתוֹ – תֵּרֵב חוֹכְמָתוֹ. וְגַם מֵלֵת 'וּלְבֹא' מִיּוֹתֵר, שְׁמִפִּיּוֹן שְׁלֵא יוֹכֵל לְצֵאת, בּוֹדָאֵי שְׁאֵינּוּ יְכוּל לְבוֹא, כִּי הִבִּיאָה הִיא לְאַחַר הַיִּצְיָאָה.

וְאִפְשָׁר לֹמַר הָעֲנִיץ בְּהִיפָךְ, כִּי לְגִדְל הַשְּׁגָתוֹ בְּיוֹם זֶה, וְהַדְּבַקוֹתוֹ בְּאַלְהִים חַיִּים, לֹא יוֹכֵל עוֹד לְהַפְרֵד וּלְמַסּוֹר חֲכָמָה וְתוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר הֵם(=יִשְׂרָאֵל) לְמִטָּה בַּמְּדֻרָגָה מִמְּנוּ, כִּי כָל יְמֵי חַיָּו אֲשֶׁר לֹא הִגְדִּיל לְלַכֵּת... הִיָּה יְכוּל... לְמַסּוֹר לָהֶם חֲכָמָה וְתוֹרָה, אֲבָל לֹא בְּיוֹם הַזֶּה, אֲשֶׁר הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת, לְהַדְּבַק בְּאַלְהִים חַיִּים בְּנִשְׁקָה".

דְּהֵינּוּ, אוֹמֵר הַמְּגִיד מְקוּזְנִיץ זִיע"א, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ דוֹקָא הַתְּעַלָּה בְּיוֹם פְּטִירְתּוֹ, לְהַדְּבַק בּוֹ יַתְּבַרְךָ, וְהַשִּׁיג הַשְּׁגוֹת עֲלִינוּת. עַל-כֵּן, לֹא יְכוּל לְמַסּוֹר אֶת עַמְּךָ חֲכָמָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם לְמִטָּה מִמְּנוּ.

וְנִרְאָה לְהַרְחִיב בְּעֲנִיץ זֶה, עַל-פִּי מָה שְׁשִׁנִּינוּ בְּגִמְרָא (ר"ה כ"א): "חֲמִישִׁים שְׁעָרֵי בֵּינָה נִבְרָאוּ בְּעוֹלָם, וְכֵלֶן נִתְּנוּ לְמֹשֶׁה חֶסֶר אֶחָד, שְׁנֵאֲמַר: 'וְתַחֲסְרוּהוּ מִעַט מְאֻלְהִים' (תְּהִילִים ח', ו')."

וְהֵנָּה, הַבְּאֵנוּ פְּעָמִים רַבּוֹת הַקְּדָמָה נִפְלְאָה מִמְּשַׁנְתּוֹ הַטְּהוּרָה שֶׁל הָאֵר"י הַקְּדוֹשׁ ז"ל, בְּלִיקוּטֵי תוֹרָה ("וְאֶתְחַנֵּן"), הָאוֹמֵר, שְׁקָדָם **שְׁחָטָאוּ** יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲשֵׂה הָעַגְל, הִיָּה מֹשֶׁה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, וְהַשִּׁיג גַּם אֶת הַשְּׁעָר הַחֲמִישִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. אֲבָל לְאַחַר **שְׁחָטָאוּ** יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲשֵׂה הָעַגְל, נִחְסַר/נִלְקַח מִמְּשָׁה שְׁעָר זֶה. וְזֶהוּ מָה שְׁאֲמַר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה בְּסִינַי, לְאַחַר מַעֲשֵׂה הָעַגְל: "לֵךְ רֵד כִּי שַׁחַת עַמְּךָ". "לֵךְ" – בְּגִימְטְרִיָּה חֲמִישִׁים, כְּלוֹמַר רֵד מִשְׁעַר הַחֲמִישִׁים, "כִּי שַׁחַת עַמְּךָ".

וְזוֹהִי כּוֹנֵת חו"ל: "חֲמִישִׁים שְׁעָרֵי בֵּינָה נִבְרָאוּ בְּעוֹלָם, וְכֵלֶם נִתְּנוּ לְמֹשֶׁה חֶסֶר אֶחָד". וּמֵהוּ "חֶסֶר אֶחָד"? הִיָּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת כְּתוּב: חֲמִישִׁים שְׁעָרֵי בֵּינָה נִבְרָאוּ בְּעוֹלָם, וְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה מֵהֶם נִתְּנוּ לְמֹשֶׁה. אֲלֵא שְׁמֹשֶׁה הַשִּׁיג אֶת כָּל חֲמִישִׁים הַשְּׁעָרִים. אֲבָל לְאַחַר חֲטָא הָעַגְל הַחֲסִירוּ לוֹ שְׁעָר אֶחָד, אֶת שְׁעָר הַחֲמִישִׁים, וְלִכְךָ הַתְּכּוּנָה חו"ל בְּאוֹמְרָם "חֶסֶר אֶחָד".

וּמוֹסִיף עַל-כֵּן הַשֵּׁל"ה הַקְּדוֹשׁ, שְׁבִיּוֹם פְּטִירְתּוֹ, הַשִּׁיג מֹשֶׁה רַבֵּנוּ גַם אֶת הַשְּׁעָר הַחֲמִישִׁים שֶׁל שְׁעָרֵי הַבֵּינָה. וְרָמַז לְכַךָ אָנוּ מוֹצִיאִים בְּכְתוּב: "וַיַּעַל מֹשֶׁה מִעַרְבֵת מוֹאָב אֶל הַר נְבוֹ" – מוֹאָב, בְּגִמְטְרִיָּה 49 – "אֶל הַר נְבוֹ" – שְׁעַלָּה מֹשֶׁה מִשְׁעַר 49, אֶל שְׁעָר נְבוֹ. בו. (נ=50).

ומעתה יאירו עינינו להבין ביתר שאת מה שכתב המגיד מקוונץ זיע"א: "כי לגדל השגתו ביום זה, והדבקותו באלהים חיים, לא יוכל עוד להפריד ולמסור חכמה ותורה לישראל, אשר הם (=ישראל) למטה במדרגה ממנו, כי כל ימי חייו אשר לא הגדיל ללכת...היה יכול...למסור להם חכמה ותורה, אבל לא ביום הזה, אשר הגדיל לעשות, להדבק באלהים חיים בנשיקה".

כלומר, הן אמת שמשנה רבנו זכה להשיג את שער החמישים לפני פטירתו מן העולם. אולם, מאחר וכל ישראל לא הגיעו למדרגה שיוכלו להשיג את שער החמישים, לכן נסתמו ממשה "מסורות ומעיינות החכמה" – פיון שלא יכול היה למסור לישראל מעיינות חכמה שער החמישים, שהרי בודאי לא יבינו זאת. אולם, לעתיד לבוא שאז יגלה לנו הקב"ה את שער החמישים (ולכך התכוננו חז"ל במדרש (ויקרא רבה יג, ג): "אמר הקב"ה: תורה חדשה מאתי תצא". ולכן נקרא הגואל בתואר "משיח" נוטריקון/ראשי תיבות: **מ**שיח **י**גלה **ש**ער **ח**מישים. על-פי האמור יאיר לנו מה שאמר משה לישראל, "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא". שהרי, לכאורה תמוה הדבר. שכן, לפי רש"י בארנו "לא אוכל עוד לצאת ולבוא". לצאת ולבוא בדברי תורה. מלמד שנסתמו ממנו (=ממשה) מסורות ומעיינות החכמה".

אם כן, איך מתקשר ענין זה עם מה שהקדים משה "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום"? נראה לבאר ענין זה על-פי המבואר בספר הנפלא "עמודיה שבעה" (סימן כא), בשם האר"י הקדוש, מדוע נגזר על משה רבנו, עליו השלום, אדון הנביאים, שעליו העיד ה' יתברך "בכל ביתי נאמן הוא", ו-"פה אל פה אדבר בו", לחיות דוקא מאה ועשרים שנות חיים?

אומר על-כך ה"עמודיה שבעה", בשם האר"י: צריכים אנו לדעת, שמשנה רבנו, עליו השלום, קבל את מאה ועשרים שנות חייו מתרומה שקבל מששת אלפי שנות קיום העולם הזה, והפונה היא כך: הנה, ידוע מדברי חז"ל, ששיעור תרומה יפה הוא אחד מארבעים, ושיעור תרומה בינונית הוא אחד מחמישים, כפי שכתוב (משנה מסכת תרומות ד'): "שעור תרומה, (ב) עין יפה, (הוא) אחד מארבעים... והבינונית (=שיעור תרומה בינונית), (הוא אחד) מחמישים".

ולכן, על-פי זה, חי משה רבנו מאה ועשרים שנה, שהרי חי העולם הזה הם כאמור ששת אלפים שנה, ואחד מחמישים של ששת אלפים הוא בדיוק מאה ועשרים (6000/50=120).

ומוסיף ה"אוהב ישראל" ואומר, שהסיבה שצוה הקב"ה להביא תרומה אחד מחמישים הוא כנגד שער החמישים. וכפי דבריו הקדושים ("תולדות"): "חמישים שערי בינה נבראו בעולם, וכלם היו ידועים למשה, רק אחד לא השיג, שנאמר: 'ותחסרהו מעט מאלהים'. ואלו ה-נ' (=50) שערי בינה הם בכל חלקי הבריאה, ואפילו בצומחים, בכל אחד כמוס כח ושכל רוחני מכל ה-נ' (=50) שערי בינה... (אולם), יש שער אחד שאינו מתגלה לשום אחד מבני אדם, ואפילו למשה רבנו ע"ה רבן של כל הנביאים. כמו כן בכל הדברים אשר כמוס בהם פוחות מכל ה-נ' (=50) שערי בינה, כמו תבואה וכדומה. לזה אמרה התורה להפריש חלק אחד מחמישים, ויהיה קדש לה'. דוגמת שער החמישים, אשר הוא קדש קדשים, וטמיר ונעלם וגנוז מבני אדם".

מעתה, יאיר לנו להבין מעט מזעיר מה שאמר משה רבנו "בן מאה ועשרים שנה אנכי". שכן, רצה משה לרמוז לישראל, שהקב"ה הפריש אותו כתרומה, אחד מחמישים מששת אלפי השנה שהעולם קיים. ולכן נמצא, שהיום נשלמו כל שנותי, בבחינת 'תרומה אחד מחמישים'. ולכן, ביום זה זכיתי להשיג את שער החמישים. ומטעם זה "לא אוכל עוד לצאת ולבוא", כי נסתמו ממני מעיינות החכמה, דהינו, לא נתנה לי הרשות לגלות לכם את שער החמישים.

(על-פי זה מפרש ה"עמודיה שבעה" את הכתוב במדרש רבה ('וואת הברכה'): "בשעה שהגיעו ימי משה לפטור (=להיפטר) מן העולם, אמר (משה): לא אמות פי אחיה. אמר לו (הקב"ה למשה): אי אתה יכול, כי זה כל האדם". וצריכים אנו ביאור על מדרש זה. וכי מה היתה טענת משה רבנו כלפי הקב"ה: "לא אמות פי אחיה"? וכי לא ידע משה רבנו שסוף כל האדם למות?

אומר על-כך ה"עמודיה שבעה": משה רבנו אכן ידע שסוף כל אדם למות (כפי שאומר דוד המלך: "מי גבר יחיה ולא יראה מות"), אלא שבקשתו היתה, שיתן לו הקב"ה שנות חיים כשיעור של תרומה יפה – אחד מארבעים – כפי שאמרו חז"ל: "שעור תרומה, עין יפה, אחד מארבעים" (ולא כפי שנגזר עליו לחיות בשיעור של תרומה בינונית – אחד מחמישים). ואם כן, משה צריך לחיות מאה וחמישים שנה, שכן אחד מארבעים, מששת אלפים

וזהו שאמר משה רבנו: "לא אמות פי אחיה" – רצוני לחיות עוד שלושים שנה, כמנין "פי", כדי להשלים את מספר שנותי למאה וחמישים, שהם שיעור של תרומה יפה). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"והיו חייך תלאים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחיידך בבקר תאמר מי יתן ערב ובערב"

על הכתוב בפרשת "כי תבוא": "והיו חייך תלאים לך מנגד...". מצינו מאמר פלאי בזהר חדש, שאליהו הנביא, זכור לטוב, התגלה לרשב"י במערה, בשליחותו של הקב"ה, כדי לגלות לרשב"י את כל ההבטחות והנחמות של ישראל, הטמונות בתוך הקללות של פרשת "כי תבוא".

וכפי שכתוב בזהר ("כי תבוא", מתורגם ובתוספת ביאור): אמר רבי שמעון לאליהו: באיזה מקום נתגלתה גאולתן של ישראל באלו צ"ח הקללות (של פרשת 'כי תבוא')? אמר לו אליהו הנביא תשגיח/תתבונן ותדייק במקום הרע מכלן, שם היא גאולתן של ישראל. השגיח/תתבונן רבי שמעון בר יוחאי, ומצא שהמקום הוא בפתוב: "והיו חייך תלאים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחיידך...".

והדבר תמוה ביותר. שכן, היכן מצינו רמז על גאולתן של ישראל בפתוב הנורא הזה "והיו חייך תלאים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחיידך...?"

ביאור מתוק מצינו בדברי "יערות הדבש" על-פי מאמר חז"ל בגמרא (שבת קנ"ג): "תנן התם: רבי אליעזר אומר: שוב יום אחד לפני מיתתך. שאלו תלמידיו את רבי אליעזר: וכי אדם יודע איזה יום ימות? אמר להם: וכל שכן – ישוב היום, שמא ימות למחר, ונמצא כל ימיו בתשובה".

נמצינו למדים מכאן, שכאשר איש ישראל רוצה לעבוד את ה' בתשובה שלמה ובמעשים טובים, העצה היא שיציר בדעתו כי היום הזה הוא האחרון בחייו, ועל-ידי כך ימלא את כל אותו היום בעסק התורה.

על-פי זה, אומר "יערות הדבש", שבאמת הקללה הזאת "והיו חייך תלאים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחיידך...". היא הקשה מכלן. שכן, אין לאדם מנוחה אפילו לא יום אחד, וכל יום הוא מופחד שמא ימות ויסתלק מזה העולם. אולם, דוקא בקללה הזאת טמון המפתח לגאולתן של ישראל.

והביאור הוא כי דוקא בקללה הקשה הזאת, רמז הקב"ה **שהתיקון לכל הקללות** הוא בכך שיציר האדם בדעתו שזהו היום האחרון שלו על-פני האדמה, ועל-ידי כך מובטח לו שיקים את דברי רבי אליעזר, שיעשה תשובה באותו יום, שמא ימות. ועל-ידי כך נזכה לגאולה, כמבואר בגמרא "גדולה תשובה, שמקרבת את הגאולה".

ומסים ה"יערות דבש" בלשונו הקדושה: "וזהו סוד דפורקנא (=הגאולה), שהיא התשובה, (ו)הוא מרומז בפסוק 'והיו חייך תלאים לך מנגד' – שכל שעה אתה עלול למות, ופחדת יום ולילה. (שכן), אולי עכשיו הזמן (=של מיתתך), ולא תאמין בחיידך, כי כל שעה זמנא (=יכול לבוא המות), ואם פן חזור בתשובה, וזו תהיה צמיחת הגאולה, פי הכל (תלוי) בתשובה".

"והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות"

הצדיק רבי מנחם מנדיל מרימנוב (מגדולי האדמו"רים בגאליציה בסוף המאה ה-יח' ובראשית המאה ה-יט') הפסיק פעם את הקריאה בספר התורה כשהגיע לפסוק: "והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות", ואז נשא כפיו כלפי מעלה, וקרא בהתרגשות: רבונו של עולם, אל תמלח יותר מדי! הן ידוע לך, כי יותר מדי מלח מקלקל את הבשר, ויותר מדי יסורים לא יטיבו איתנו. רחם נא אפוא על עמך ישראל, ואל תמלח יתר על המידה!
"מלא כל הארץ כבודו"

האדמו"ר רבי יצחק מאיר מגור, בעל "חידושי הרי"ם", התבלט מנעוריו כילד שגון ופקח, ולמדני העיר גהנו להסב עמו בכל שעה פנויה, ולהציג לו שאלות שונות. יצחק הקטן השיב בטוב-טעם ודעת על כל שאלה, ודבריו עוררו התפעלות רבה אצל השומעים, שחשו כי הילד שלפניהם נולד לגדולות.

כשהיה יצחק הקטן כבן שש, קרא אליו אחד מזקני החסידים: אמר נא לי, היכן נמצא הקב"ה, ותקבל ממני מטבע של זהב!

התבונן יצחק בפני הדובר, והשיב לו בחיידך שובבני: אני אתן לך שני מטבעות זהב אם תאמר לי היכן ה' אינו נמצא... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיֵּלֶךְ (שְׁבַת שׁוֹבָה)

עַרְשׂוֹת ה' תְּשֵׁרֵי תַשַׁע"ט (14.9.18) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 19:24 ר"ת 20:01

הַפְּטָרָה: "שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בְּעֻנְךָ" (הוֹשַׁע יד', ב') (על פי "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹק פְּרִידָמֶן)

הַשְּׁבַת שְׁבִין רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְבֵין יוֹם הַכִּיפּוּרִים, מְכוּנָה בְּפִי הַפּוֹסְקִים "שְׁבַת שׁוֹבָה" – עַל שֵׁם הַהַפְּטָרָה (שְׁקוֹרָאִים בְּאוֹתָהּ הַשְּׁבַת), הַמְתַּחֲלָה בְּפִסּוּק: "שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בְּעֻנְךָ". וְכַמוֹ שְׁכַתּוּב בְּ"מִטָּה אֶפְרַיִם (סִימָן תַּרְב', סַעִיף מ'): "וְעַל שֵׁם הַהַפְּטָרָה, קוֹרִין (ל) שְׁבַת זֶה (=זו) שְׁבַת שׁוֹבָה".

אוּלָּם, בְּסִפְרֵי הַקְּדָמוֹנִים, וּבַפֶּרֶט בְּדַבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים זִיע"א, נִקְרָאת שְׁבַת זוֹ גַם בְּתוֹאֵר "שְׁבַת תְּשׁוּבָה", כִּינּוּן שֶׁהִיא חָלָה בְּתוֹךְ "עֲשֻׁרֵת יְמֵי תְשׁוּבָה" – עֲשֻׁרֵת הַיָּמִים שְׁבִין רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְבֵין יוֹם הַכִּיפּוּרִים.

אוּלָּם, צְרִיף לְדַעַת, שְׁיֹם הַשְּׁבַת עֲצָמוֹ מְסוּגָל לְתְשׁוּבָה, כְּמִבּוֹאֵר בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה כ"ב, י"ג): "וַיֵּצֵא קַיִן מִלְּפָנֵי ה'... פָּגַע בּוֹ אָדָם הָרֵאשׁוֹן, (ו) אָמַר לוֹ: מָה נַעֲשֶׂה בְּדִינְךָ (אַחֲרֵי שֶׁהֲרַגְתָּ אֶת הַבֵּל אַחִיךָ)? אָמַר לוֹ (קַיִן): עֲשִׂיתִי תְשׁוּבָה וְנִתְפָּשְׂרְתִי. הַתַּחֲלִיל אָדָם הָרֵאשׁוֹן מְטַפַּח (=טוֹפַח) עַל פָּנָיו. אָמַר: כִּךָּ הִיא כּוֹחָה שֶׁל תְּשׁוּבָה, וְאֲנִי לֹא הֵייתִי יוֹדֵעַ? מִיָּד עָמַד אָדָם הָרֵאשׁוֹן וְאָמַר (תְּהִילִים צ"ב): 'מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשְּׁבַת, טוֹב לְהַדוֹת לָהּ' וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ".

בְּ"יַעֲרוֹת הַדְּבָשׁ" לְהַגַּה"ק רַבִּי יוֹנָתָן אֵיבְשִׁיץ זצ"ל (חֶלֶק א', דְּרוֹשׁ א'), מְבּוֹאֵר, שֶׁהַטַּעַם לְכַךָּ שֶׁהַשְּׁבַת שְׁבִין רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְבֵין יוֹם הַכִּיפּוּרִים נִקְרָאת "שְׁבַת תְּשׁוּבָה", הִיא כִּינּוּן שֶׁאָדָם הָרֵאשׁוֹן נִבְרָא בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה (שְׁחַל בְּיוֹם הַשְּׁשִׁי לְבְרִיאַת הָעוֹלָם), וְכִידּוּעַ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם הֵטָא בְּעֵץ הַדַּעַת, וְגוֹרֵשׁ מִגֵּן עֵדֶן. אוּלָּם, מִיָּד בְּשְׁבַת שְׁלֵאֲחַר מִכּוֹן (=לְמַחֲרָת) עָשָׂה תְשׁוּבָה. וְהַמְלִיצָה הַשְּׁבַת עָלָיו לְקַבְּלוֹ בְּתְשׁוּבָה. וּמֵאֵז, נִקְרָאת הַשְּׁבַת שְׁלֵאֲחַר רֵאשׁ הַשָּׁנָה "שְׁבַת תְּשׁוּבָה". וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל "יַעֲרוֹת הַדְּבָשׁ": "וְכִכֵּר נוֹדַע כִּי בְּתַחֲלִיל שְׁבַת עָשָׂה אָדָם הָרֵאשׁוֹן תְּשׁוּבָה, וְאֵז נִתְקַבְּלָה תְשׁוּבָתוֹ. וְנִקְרָאת 'שְׁבַת תְּשׁוּבָה', כְּמִבּוֹאֵר בְּתִיקוּנִים וְכֵן בְּמִדְרָשִׁים, כִּי שְׁבַת הַ(מ)לִיצָה בְּעֵדוֹ (=עַל אָדָם הָרֵאשׁוֹן). וְלִכְךָ שֶׁר אָדָם הָרֵאשׁוֹן 'מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשְּׁבַת'. (ו) הַ(קְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נֶעְתֵּר לוֹ וְהוֹשִׁיט לוֹ יְמִינוֹ, וְהִטָּה אֵלָיו חֶסֶד".

וְהֵנָּה, הַמְקוֹר לְכַךָּ שֶׁהַשְּׁבַת הָרֵאשׁוֹנָה הַמְלִיצָה עַל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, הוּא בְּמִדְרָשׁ שׁוֹחֵר טוֹב (תְּהִילִים צ"ב): "בְּעַרְבֵי שְׁבַת נִבְרָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן. שְׁעָה הָרֵאשׁוֹנָה עָלָה בְּמַחְשְׁבָה (לְפָנֵי ה' יִתְבָּרֵךְ). (שְׁעָה) שְׁנִיָּה נִמְלָךְ עִם מְלֹאכֵי הַשָּׁרָת. (שְׁעָה) הַשְּׁלִישִׁית כָּנַס (הַקַּב"ה אֶת) אֶפְרוֹ. בְּרַבִּיעִית גָּבְלוֹ (=יָצַר אֶת דְּמוּתוֹ). (שְׁעָה) חֲמִשִּׁית, עָשָׂהוּ גֶלֶם. (שְׁעָה) שְׁשִׁית, רָקְמוֹ. (שְׁעָה) שְׁבִיעִית, נִפַח בּוֹ נְשָׁמָה. (שְׁעָה) שְׁמִינִית, הִעֲמִידוֹ עַל רַגְלָיו. (שְׁעָה) תְשִׁיעִית, צִוְהוּ (שְׁלֵא לְאֹכֹל מִעֵץ הַדַּעַת). (שְׁעָה) עֲשִׂירִית הֵטָא (הָאָדָם). (שְׁעָה) אַחַת–עָשָׂרָה נִידוֹן. (שְׁעָה) שְׁתֵּים עָשָׂרָה נִתְגַּרֵשׁ (מִגֵּן עֵדֶן)... נִכְנָסָה (ה) הַשְּׁבַת, פָּנְהוּ מְשָׁם. וְהָיוּ מְלֹאכֵי הַשָּׁרָת קוֹרְאִין לוֹ (תְּהִילִים מ"ט, י"ג): 'אָדָם בִּיקָר בַּל יִלֵּין, נִמְשָׁל כְּבַהֲמוֹת נְדָמוֹ...'. בְּאֵ יוֹם שְׁבַת, נַעֲשֶׂה לוֹ סְנִיגוֹר (לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן), וְאָמַר (ה) (הַשְּׁבַת) לְפָנֵי הַקַּב"ה: רַבּוֹן הָעוֹלָמִים בְּשִׁשִּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה לֹא נַעֲנַשׁ אָדָם בְּעוֹלָם, וְכִי אַתָּה מִתְחִיל? זוֹהִי קְדוּשְׁתִּי זוֹהִי מְנוּחְתִּי? (וְקַבֵּל הַקַּב"ה אֶת בְּקָשְׁת הַשְּׁבַת). וּבְשִׁבִיל הַשְּׁבַת נֶצַל (אָדָם הָרֵאשׁוֹן) מְדִינָה שֶׁל גִּיהֶנוֹם. (ו) כִּינּוּן שְׁרָאָה אָדָם כּוֹחָה שֶׁל שְׁבַת, בְּאֵ אָדָם לוֹמֵר הַמְּנוֹן לְשְׁבַת, 'מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשְּׁבַת'. אָמַר (ה) לוֹ הַשְּׁבַת: לִי אַתָּה אוֹמֵר הַמְּנוֹן? אֲנִי וְאַתָּה נֹאמֵר הַמְּנוֹן לְהַקַּב"ה, שְׁנַאֲמַר: 'טוֹב לְהַדוֹת לָהּ'".

נִמְצָא לְפִי זֶה, כִּי הַשְּׁבַת הָרֵאשׁוֹנָה שְׁאֲחֵרֵי רֵאשׁ הַשָּׁנָה הַמְלִיצָה עַל אָדָם הָרֵאשׁוֹן לְקַבְּלוֹ בְּתְשׁוּבָה. וּמֵאֲחַר וְקַבֵּל הַקַּב"ה אֶת תְּשׁוּבָתוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, נִקְרָאת הַשְּׁבַת הַזֹּאת "שְׁבַת תְּשׁוּבָה" – כִּי יֵשׁ בָּהּ סְגוּלָה מִיּוֹחֲדָת לְהַמְלִיץ טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל לְקַבְּלָם בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה. וּמְטַעַם זֶה, כְּשֶׁשָּׁמַע אָדָם הָרֵאשׁוֹן מִקִּין כִּי תְשׁוּבָתוֹ הַתְּקַבְּלָה, הִבִּין כִּי זְכוּת הַשְּׁבַת עָמְדָה לוֹ, וְעַל–כֵּן אָמַר: "כִּךָּ הִיא כּוֹחָה שֶׁל תְּשׁוּבָה, וְאֲנִי לֹא הֵייתִי יוֹדֵעַ? מִיָּד עָמַד אָדָם הָרֵאשׁוֹן וְאָמַר (תְּהִילִים צ"ב): 'מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשְּׁבַת, טוֹב לְהַדוֹת לָהּ' וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ".

אֵלָא, שְׁעֵתָה צְרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מָהוּ הַקָּשֶׁר בֵּין קְדוּשַׁת הַשְּׁבִת לְבֵין מִצְוַת הַתְּשׁוּבָה? וְאִיךָ יֵשׁ בְּכַח הַשְּׁבִת לְהַחְזִיר אֶת יִשְׂרָאֵל בַּתְּשׁוּבָה?

יְדוּעַ מָה שְׁכַתֵּב ה' בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" (סִיּוֹן, מֵאֲמָר ב'), בְּשֵׁם הַחֵיד"א, שֶׁהֵטַעַם שֶׁהִקְב"ה מְקַבֵּל בַּתְּשׁוּבָה אֶת יִשְׂרָאֵל הוּא, כִּיּוֹן שְׂיִשְׂרָאֵל הֵם בְּנִים לְמָקוֹם, בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (דְּבָרִים יד', א): "בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם". עַל-כֵּן, מִצְד הַדִּין הִקְב"ה יְכוּל לְמַחֹל עַל כְּבוֹדוֹ, כְּמִבּוֹאֵר בַּגְּמָרָא (קִידוּשִׁין ל'): "הָאֵב שְׁמַחַל עַל כְּבוֹדוֹ – כְּבוֹדוֹ מְחוּל".

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הַחֵיד"א ("רֵאשׁ דּוּד", פֶּרֶשֶׁת מִקֵּץ), שְׁגַם מִמִּצְוַת הַשְּׁבִת מוֹכַח שְׂלִישִׁי שֶׁלִּישְׂרָאֵל יֵשׁ דִּין בְּנִים לְמָקוֹם, בְּרוּךְ הוּא. שֶׁהֵנָּה, כְּתוּב בַּתּוֹרָה (בְּרֵאשִׁית ב', ב'): "וַיִּשְׁבֹּת (ה') בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלָאכְתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה". וְאָמְרוּ חו"ל, שֶׁהַשְּׁבִת הִיא בְּבַחֲנֵינַת שְׂרָבִיטוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, הִקְב"ה. וְאוֹלָם, לְמַדְנֵנוּ בַּגְּמָרָא (סְנֵהֲדִין כב'), שֶׁהַמְשַׁתְּמֵשׁ בְּשְׂרָבִיטוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ חַיֵּב מִיתָה. אִם כֵּן, אִיךָ נִצְטָווּ יִשְׂרָאֵל לְשַׁמֹּר עַל הַשְּׁבִת, שֶׁהִיא הַשְּׂרָבִיט שֶׁל הַמֶּלֶךְ?

אֵלָא, מִכָּאֵן מוֹכַח, שְׂלִישִׁי שֶׁלִּישְׂרָאֵל יֵשׁ דִּין שֶׁל בְּנִים לְמָקוֹם, וּמוֹתֵר לְבְנֵים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּשְׂרָבִיט הָאֵב. הֵנָּה כִּי כֵן, מִבּוֹאֵר הַיֵּטֵב הַקָּשֶׁר בֵּין מִצְוַת הַשְּׁבִת לְבֵין מִצְוַת הַתְּשׁוּבָה. כִּי מִמִּצְוַת שְׁבִת מוֹכַח שִׁישׁ לִישְׂרָאֵל דִּין שֶׁל בְּנִים לְמָקוֹם. וּבְזָכוֹת זֶה שִׁישׁ לָהֶם דִּין בְּנִים – מְקַבְּלִים הַקְב"ה בַּתְּשׁוּבָה. שְׁכֵן, "הָאֵב שְׁמַחַל עַל כְּבוֹדוֹ – כְּבוֹדוֹ מְחוּל". לָכֵן, כְּאֲשֶׁר שָׁמַע אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שֶׁהִקְב"ה קִבֵּל אֶת קִיּוֹן בַּתְּשׁוּבָה, פָּתַח וְאָמַר: "כֵּן הִיא כּוֹחָה שֶׁל תְּשׁוּבָה, וְאִנִּי לֹא הִיִּיתִי יוֹדֵעַ? מִיָּד עָמַד אָדָם הָרֵאשׁוֹן וְאָמַר (תְּהִלִּים צב'): 'מִזְמוֹר שִׁיר לַיּוֹם הַשְּׁבִת, טוֹב לְהַדוֹת לַה' וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלֵינוּ'".

כְּדַרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, הַנְּדַרְשֵׁת בְּשִׁבְעִים פָּנִים, יִתְכַן לְבָאֵר עֲנִין זֶה בִּיתֵר עֲמֻקּוֹת, עַל-פִּי הַמְּבֹאֵר בִּירוּשָׁלַיִם (מִכּוֹת פ"ב): "שְׂאֵלוּ לַחֲכָמָה: הוֹטָא, מָה עוֹנְשׁוֹ? אֲמַרְהָ לָהֶם: חֲטָאִים (=אֲנָשִׁים חוֹטְאִים) תִּרְדָּף רַעְיָה (=מְגִיפָה/מִיתָה). שְׂאֵלוּ לְנְבוּאָה: הוֹטָא, מָה עוֹנְשׁוֹ? אֲמַרְהָ לָהֶם: הַנֶּפֶשׁ הַחוֹטְאָה הִיא תִּמּוֹת. שְׂאֵלוּ לַתּוֹרָה: הוֹטָא, מָה עוֹנְשׁוֹ? אֲמַרְהָ לָהֶם: יָבִיא (קָרָבָן) אָשֶׁם וַיִּתְכַּפֵּר לוֹ. שְׂאֵלוּ לַהֲקָב"ה: הוֹטָא, מָה עוֹנְשׁוֹ? אֲמַר לָהֶם: יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה וַיִּתְכַּפֵּר לוֹ. הַדָּא הוּא דְכָתִיב (=זֶהוּ שְׁכַתוּב) 'טוֹב וַיִּשֶׁר ה' עַל כֵּן יוֹרָה חֲטָאִים בְּדַרְדָּר'. (דְּהִינּוּ), שֶׁהוּא (יִתְבַּרְךָ טוֹב וַיִּשֶׁר, וְעַל-כֵּן) מוֹרָה לַחֲטָאִים דָּרָךְ (כְּדִי) שִׁיעֲשׂוּ תְּשׁוּבָה".

מִבּוֹאֵר מִכָּאֵן, כִּי מִצְד הַדִּין לֹא הָיָה רְאוּי שְׁלֹאֲדָם, קְרוּיָן מַחְמֵר, שְׁמַרְד בְּמֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְב"ה, יִהְיֶה תִיקוּן בַּתְּשׁוּבָה. אֵלָא, שֶׁהִקְב"ה, בְּרוּב רַחֲמָיו וַחֲסָדָיו, נָתַן לָנוּ אִפְשָׁרוּת לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר חֲטָאנוּ – וְזֹאת, עַל-יְדֵי תְּשׁוּבָה. וְלָכֵן, רַק הַקְב"ה בְּעֵצְמוֹ יְכוּל לְמַחֹל עַל כְּבוֹדוֹ, וְלוֹמֵר: "יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה וַיִּתְכַּפֵּר לוֹ".

כְּדִי לְהִבִּין עֲנִין זֶה בִּיתֵר שְׂאֵת, הֵבֵה נְקֻדִים הַקְדָּמָה נִפְלְאָה וַיְקַרְה מְדַבְּרֵי הַמְּגִיד הַקְדוּשׁ מְקוּוֹנֵיץ זִיע"א, בְּסִפְרוֹ הַקְדוּשׁ "עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל". וְכִלְשׁוֹנוֹ הַקְדוּשָׁה: "הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אֲמַרִי פִי... (כְּאֲשֶׁר) צְדִיק... רּוֹצֵה לְהַחְזִיר אֶת בְּנֵי דוּרוֹ לְמוֹטֵב, וּמְדַבֵּר אֵלֵיהֶם דְּבָרֵי מוֹסֵר תְּמִיד, אִךְ אֵין דְּבָרָיו נִכְנָסִים בְּלִבָּם, כִּי לִבָּם לֵב אֵבָן, מִחֲמַת רּוּב הָעֲבִירוֹת שֶׁעָשׂוּ, וְנִתְחַבְּרוּ חֵס וְשְׁלוֹם בְּקִלְיָפָה (=בְּטוֹמְאָה) רַחֲמָנָא לְצַלָּן – (ה)עֲצָה הִיעוּצָה (הִיא)... שִׁידְבֵּר מוֹסֵר אֶל שְׂרֵשׁ נִשְׁמַתָּם, אֲשֶׁר (=כִּיּוֹן ש) אֵין לְקִלְיָפָה אַחִיזָה שָׁם. וְזֶהוּ 'הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה', דְּהִינּוּ (שְׂצִרִיד לְדַבֵּר) אֶל שְׂרֵשׁ נִשְׁמַתָּם, הַמְּכּוֹנָה בְּשֵׁם 'שָׁמַיִם', וּמִמִּילָא: 'תִּשְׁמַע הָאָרֶץ אֲמַרִי פִי', הִינּוּ (יִשְׁמַע גַּם ה)אָדָם הַגִּשְׁמִי...".

כְּדִי לְהִבִּין בִּיתֵר שְׂאֵת אֶת דְּבָרָיו הַקְדוּשִׁים שֶׁל הַמְּגִיד הַקְדוּשׁ מְקוּוֹנֵיץ, נְקֻדִים לְהִבִּיא מָה שִׁידוּעַ לָנוּ מִפִּי הַסְּפָרִים הַקְדוּשִׁים, כִּי שְׂרֵשׁ נִשְׁמַתָּה אָדָם, בְּמִלּוֹא הוֹדָה וְהִדְרָה, נִשְׁאָר לְמַעְלָה בְּשָׁמַיִם, בְּגַבְהֵי מְרוֹמִים, וְאֵינוּ יוֹרֵד כָּלֵל לְמַטָּה. וְמָה שִׁיּוֹרֵד לְמַטָּה בְּאָרֶץ לְהַתְּלַבֵּשׁ בַּתּוֹךְ הַגּוֹף, אֵינוּ אֵלָא עֲנָף מִשְׂרֵשׁ הַנִּשְׁמָה, שֶׁהוּא חֵלֶק קָטָן מְאֹד שֶׁל הַנִּשְׁמָה, הַמְּתַלַּבֵּשׁ בְּגוֹף הָאָדָם.

וְהֵנָּה, כְּאֲשֶׁר הָאָדָם זוֹכֵה לְקַדֵּשׁ אֶת הַחֵלֶק הַקָּטָן הַזֶּה שֶׁל הַנִּשְׁמָה שְׁבַתוֹךְ גּוֹפוֹ, עַל-יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת – אֲזִי מִתְקַשְּׂרִים שְׁנֵי חֵלְקֵי הַנִּשְׁמָה – הַחֵלֶק שֶׁלְמַעְלָה, שֶׁהוּא כְּאֲמוֹר הַעֵיקָר, וְהוּא שְׂרֵשׁ הַנִּשְׁמָה, עִם הַחֵלֶק שֶׁלְמַטָּה, שֶׁהוּא הַקָּטָן, וְהוּא הָעֲנָף שֶׁל הַנִּשְׁמָה. וְאִז, עַל-יְדֵי הַהֲאָרָה הַעֲצוּמָה שְׁמֵאִירָה כָּל נִשְׁמָתוֹ בַּתּוֹךְ גּוֹפוֹ, יְכוּל הָאָדָם לְהַתְּעַלּוֹת עוֹד וְעוֹד בְּהִשְׁגוֹת הַתּוֹרָה וּבְעֲבוֹדַת ה'.

וַיֵּשׁ לוֹמֵר שׁוֹה חֲסֵד גְּדוֹל מֵאֵת הַקְב"ה, הַמְּרַחֵם עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו. שְׁכֵן, אִפִּילוֹ אִם הָאָדָם פּוֹגֵם, חֵס וְחִלְיָה, בְּנִפְשׁוֹ, עַל-יְדֵי הַחֲטָאִים וְהָעוֹנוֹת, הָרִי הוּא פּוֹגֵם רַק בְּעֲנָף נִשְׁמָתוֹ – בְּאוֹתוֹ חֵלֶק הַנִּשְׁמָה הַנִּמְצָא לְמַטָּה בַּתּוֹךְ הַגּוֹף. אֲבָל בְּשְׂרֵשׁ הַנִּשְׁמָה, שֶׁהוּא אוֹתוֹ חֵלֶק שֶׁנִּשְׁאָר לְמַעְלָה בְּשָׁמַיִם, אֵין הַפְּגָם יְכוּל לְהִגִּיעַ לָשָׁם.

וְכָל זֶה הוּא לְטוֹבַת הָאָדָם. מִכִּיּוֹן, שְׂאִפִּילוֹ אִם הִרְבָּה הוּא לַחֲטוֹא, וּפְגָם בְּכֵךְ בַּחֵלֶק הַנִּשְׁמָה שֶׁלְמַטָּה, עֲדִין יֵשׁ לוֹ

תקנה **בתשובה**, כיון ששרש **הנשמה** למעלה בשמים לא נפגם. וידוע, שכל זמן שהשרש הוא בשלימות, עדין אפשר לתקן את "הענפים" ולהצמיחם מחדש.

וזהו שאומר ה"עבודת ישראל": "(ה)עצה היעוצה (היא)... שידבר מוסר אל שרש **נשמתם**, אשר (=כיון ש) אין לקליפה אחיזה שם". כלומר, שהצדיק, האומר דברי תוכחה לשרש **הנשמה** שלעולם לא נפגם, הנה על-ידי כך הוא משפיע על ענף **הנשמה** הנמצא למטה, בעולם הזה. וזאת, כפי שעשה משה רבנו, ואמר "האזינו **השמים** ואדברה" – דבר אל אותו חלק **בשמים** שלא נפגם, ועל-ידי כך "תשמע **הארץ** אמרי פי" – גם חלק **הנשמה**, שנמצא בארץ, ישמע את אמרי פי, ויקבל מוסר.

והנה בספר הקדוש "נעם אלימלך" (דברים ד"ה) מבואר, ששרש נשמות ישראל, הנמצא למעלה בשמים, נקרא בתואר "**כל ישראל**", ומוסיף שם ואומר ה"נעם אלימלך": "הטעם (לכך) שאנו אומרים קדם כל עבודותינו ותפילותינו – 'לשם יחוד קודשא... בשם **כל ישראל**...' – (הוא כיון) שאין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא **יחטא**. אם כך, איך יכול לעשות (האדם **החוטא**) איזה דבר קדושה?... אך התיקון לזה הוא במה שכולל (האדם את) עצמו עם כללות ישראל, כי יש עולם הנקרא '**כל ישראל**', והעולם ההוא שלם, בלי שום פגם... ושם אין שליטה **לחטא** כלל..."

לפי האמור נראה, שכוונתו של ה"נעם אלימלך" היא, שהיות וכל **הנשמות** למטה הן רק הענפים שירדו משרש הנשמה שנמצא למעלה בשמים. לכן, כאשר האדם למטה מכונן לפני קיום המצוה להדבק עם שרש **הנשמות** (הנקרא כאמור "**כל ישראל**"), הנה, על-ידי כך הוא נמצא שם ממש בשרש **נשמות** ישראל. שהרי, למדנו, שבמקום שהאדם חושב – שם הוא נמצא. ועל-ידי כך, כאשר הוא נמצא בשרש "**כל ישראל**", (ששם כאמור אין הפגם מגיע), יכול הוא לקיים את המצוה בתכלית השלימות.

ולכך גם התכוונו חז"ל, באומרים (סנהדרין צ'): "**כל ישראל** יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר: 'ועמד כלם צדיקים'". ותמהו המפרשים: וכי כלם צדיקים? והלא ישנם **רשעים** גמורים, שבגדל רשעותם אין להם חלק לעולם הבא.

אלא, שהכוונה היא על שרש **נשמות** ישראל, שנקרא "**כל ישראל**". ושם, בעולם ההוא, לכל אחד מישראל יש חלק לעולם הבא, שהרי **הפגם והחטא** אינו מגיע לשם כלל. ומביא ראיה לכך, שנאמר: "ועמד כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ". כלומר, כל אחד מישראל הוא בבחינת צדיק. ואפילו **הרשע** הוא רשע רק מצד חלק הנשמה שנמצא למטה בארץ. אבל, מצד **הנשמה** הנמצאת בשרש הנשמות, "**כל ישראל**", הוא צדיק גמור.

ומוסיף ואומר המגיד מקוונניץ זיע"א, בספר "אור ישראל", שהסיבה לכך שאנו אומרים בתפילות השבת, "וינוחו בו **כל ישראל** מקדשי שמך", היא, כי בשבת קודש מתגלה העולם "**כל ישראל**", ששם כאמור ישראל בתכלית השלימות.

על-פי האמור יפתח לנו פתח להבין את מצות **התשובה**. שכן, באמת, מצד הדין (כפי שהבינו החכמה והנבואה), אין לאדם **שחטא** ופגם, תיקון **בתשובה**. אלא, שהקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו, אמר: "יעשה **תשובה** ויתכפר לו". שכן, מאחר ושרש הנשמה, שנמצא בשמים, לא נפגם כלל **מהחטא**, והוא טהור וללא רבב – הנה, כאשר האדם עושה **תשובה**, הקב"ה מעלה את האדם שיתחבר עם שרש **נשמתו** שבשמים, כדי שיקבל האדם שפע קדוש וטהור, בלי פגם. ועל-ידי כך יוכל **לחדש** את ענף **נשמתו**, שנמצא פה למטה, בעולם הזה, ושנפגם בגלל **חטאיו**. וזהו ביאור "**תשובה**" – שיעזוב האדם הרשע את דרכו למטה בענפים, שנפגמו מחמת **חטאיו**, ויעלה **וישוב** וידבק בשרש **נשמתו**, שלא נפגם, כדי לחדש את הענפים שנפגמו. לכן, התחדשות ישראל **בתשובה** נקראת בתורה בלשון "נשיאה" ("כי תשא את ראש בני ישראל"). שכן, צריך לרומם אותם למעלה, מעל לענפים, להיות דבוקים בשרש **הנשמה** הטהור בשמים.

בדרך זו נשפיל להבין מה שאמרו חז"ל (יומא פו'): "גדולה **תשובה** – שמגעת עד כסא הכבוד". שהנה, מבואר בזהר הקדוש (צו", לט'): "**כל הנשמות** גזורות מתחת **כסא הכבוד**". נמצא, כי שרש נשמות ישראל, הנקרא "**כל ישראל**", נמצא בעולם "**כסא הכבוד**". לכן, כאשר אדם רוצה לתקן את אשר פגם בנפש שלמטה, ולחזור בתשובה, **תשובתו** עולה עד לשרש **נשמתו**, שנמצא תחת **כסא הכבוד** – כדי לקבל משם **אור בהיר**, בלי שום פגם, לתקן את אשר פגם למטה.

הנה כי כן הרוחנו להבין את הקשר הפנימי בין קדושת השבת לבין מצות **התשובה**. כי מאחר ובכל שבת מתגלה

למטה בעולם הזה עולם **"כל ישראל"**, לכן דוקא בכח השבת, שאז מתגלה כאמור עולם **"כל ישראל"**, יכול האדם לקבל יניקה משרש נשמתו, ולחזור בתשובה. (ולא לחינם אמרו דורשי רשומות: **"שבת"** נוטריקון, שבת בו תשוב).

לפי זה יובן מה שאמרו חז"ל במדרש, כי כאשר שמע אדם הראשון מקיץ שהתקבלה תשובתו, הבין כי זה בזכות השבת, שמתגלה בה שרש הנשמות, הנקרא **"כל ישראל"** ועל-כן פתח ואמר: **"כך היא כוחה של תשובה, ואני לא הייתי יודע? מיד עמד אדם הראשון ואמר (תהילים צב): 'מזמור שיר ליום השבת, טוב להודות לה' ולומר לשמך עליון'"** – הודה לה' שמאיר בשבת קדש את שרש הנשמות **"כל ישראל"**, כדי שיוכלו בניו לינוק משם אור טהור, ללא פגם, ועל-ידי כך לחזור בתשובה.

על-פי האמור, נוכל להבין מעט מזעיר על גדל קדושת יום הכיפורים, שנקרא: **"שבת שבתון"**. שכן, אם בכל שבת מתגלה למטה בארץ שרש נשמות ישראל (**"כל ישראל"**). הרי, ביום הכיפורים, מעלה הקב"ה בפועל את נשמות ישראל, כדי שיתחברו עם שרש הנשמות למעלה, ששם אין פגם, כמו שכתוב (ויקרא טז, ל): **"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו"**. דוקא **"לפני ה'"** – שכן ישראל הם ממש כמלאכים, שעולים למעלה לשרש נשמתם, לעולם **"כל ישראל"**, ועל-ידי זה יש להם כפרה, והם מטהרים מכל הפגמים. ועל-כן אמרו חז"ל (יומא כ), כי ביום הכיפורים אין לשטן רשות לקטרג על ישראל. כי כאשר ישראל עולים למעלה, לשורשם, הם בתכלית השלימות, ולא שוף כלל לקטרג עליהם. (ע"פ "אורה של תורה")

"אמר רבי יוחנן: אין בן דוד בא – אלא בדור שכלו זכאי, או בדור שכלו חייב"

אמרו חז"ל (סנהדרין): **"אין בן דוד בא – אלא בדור שכלו זכאי, או בדור שכלו חייב"**. ולכאורה, צריכים אנו לשאול, איך יכול להיות דור **"שכלו זכאי"**? והרי **"אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא"...** אלא, יש לומר מה שאמרו חז"ל, ש"הקב"ה מקים (את) כל התורה" (עפ"י ה"ערבי נחל", "רסיסי לילה" ועוד). אם כך, בשנת השמיטה, בודאי שהקב"ה מקים את מצות השמיטה, ושומט (=מוחק) לישראל את כל חובותיהם (=חטאיהם). ולכן יש לומר, שעל-ידי שמיטת חובותיהם של ישראל, עוברים ישראל מיד מדרגה של **"דור שכלו חייב"** לדרגה של **"דור שכלו זכאי"**. שהרי, ברגע אחד שומט הוא יתברך לישראל את כל חובותיהם. על-פי האמור מובנים עתה דברי חז"ל (סנהדרין צז): **"במוצאי שביעית – בן דוד בא"**. שכן, יש לנו לשאול, מדוע דוקא במוצאי שביעית יגיע המשיח?

אלא, יש לומר, שבמוצאי שביעית יש שמיטת חובות. לכן, כאשר הקב"ה שומט את חובותיהם של ישראל, הנה הם בדרגה של דור **"שכלו זכאי"** – ואז מיד בא בן דוד, במהרה בימינו. (**"משיח"** ראשי תיבות: **מוצאי שביעית ישמוט חובות רבי משה בניאלי**).

(ומכאן יש הוכחה לכך ששמיטת החובות היא דוקא במוצאי שביעית, ולא בתחילת השביעית, כפי שחלק מהפוסקים סוברים. שהרי, לא כתוב **"בתחילת שביעית – בן דוד בא"**, אלא **"במוצאי שביעית – בן דוד בא"** – שאז יש שמיטת חובות). (ב.צ.).

"ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא..."

אחד מתושבי בני ברק בא יום אחד אל הגאון רבי אברהם ישעיהו קרליץ, שנודע בפניו **"החזון איש"**, והקשה לפניו על אירועי השואה הנוראה, שניתכה על עם ישראל באירופה במלחמת העולם השנייה, וכלתה בלא רחם ששה מליוני יהודים, נשים וטף – רבים מהם צדיקים וחסידים, יראים ושלמים, שלא טעמו מימיהם טעם חטא. **"החזון איש"** הסביר לאורחו, שאסור לאדם מישראל לאבד את האמונה, שהקב"ה מנהיג את עולמו בצדק ובמשפט, אך רק אנו, קרוצי חמר, לא מבינים את הנהגתו. בסוף דבריו אמר לו **"החזון איש"**: מי שאינו מבין דבר במלאכת התפירה, ורואה את החיט, כשהוא גוזר וקורע את האריג שלפניו – חושב בודאי בלבבו, שאותו חיט משחית ומקלקל את האריג היקר. אך, לאמיתו של דבר, החיט מכין ממנו בגד חדש, שיעלה בערכו על האריג הגזור...

בס"ד "אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללינו"

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיֵּלֶךְ (שְׁבַת שׁוּבָה)

כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 18:17

עַרְשׂוֹת ה' תִּשְׂרִי תִשְׁע"ט (14.9.18) bnei-zion.com

יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 19:24 ר"ת 20:01

הַפְּטָרָה: "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְהִי בַּהֲיוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ וַיֵּשָׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וַהֲנֵה אִישׁ עֹמֵד לְגִדְדוֹ וַחֲרָבוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלָנוּ אַתָּה אִם לְצָרֵינוּ. וַיֹּאמֶר לֹא כִּי אֲנִי שָׂר צָבָא ה' עִתָּה בְּאַתִּי"

עַל הַפְּתוּב בְּסִפּוֹר יְהוֹשֻׁעַ, עַל הַמְּלָאָךְ הָעוֹמֵד לְפָנָי יְהוֹשֻׁעַ "וַחֲרָבוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ", שׁוֹאֲלִים חוֹ"ל: מְדוּעַ בָּא הַמְּלָאָךְ עִם חֲרָב שְׁלוּפָה לַיהוֹשֻׁעַ, וְלָמָּה בָּא?

מִסְבִּירָה הַגְּמָרָא עֲנִין זֶה (מְגִילָה ג'), שֶׁהַמְּלָאָךְ הָאֵשִׁים אֶת יִשְׂרָאֵל בְּשְׁנֵי דְבָרִים: א. עַל שֶׁבִטְלוּ אֶתְמוֹל אֶת קָרְבָן הַתְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבִיִּים. ב. עַל שֶׁעִתָּה, בְּלִילָהּ, הֵם אֵינָם עוֹסְקִים בְּדְבָרֵי תוֹרָה. שְׁהָרִי, אֵינָם גְּלַחְמִים בְּלִילָהּ. לָכֵן שָׂאֵל יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַמְּלָאָךְ: עַל אֵיזָה מְשָׁנִי אֵלֶּה בְּאַתָּה? עֲנָה לוֹ הַמְּלָאָךְ: "עִתָּה בְּאַתִּי" – עַל הָעוֹן שֶׁל עֲכָשִׁי בְּאַתִּי – עַל בִּיטוּל תוֹרָה (וְלֹא עַל עוֹן אֶתְמוֹל, שֶׁבִטְלָתֶם קָרְבָן תְּמִיד).

וְתִמְהוּ שֵׁם חוֹ"ל עַל-כֵּךְ. שְׂכָן, מִנֵּין לְמִדָּה הַגְּמָרָא עַל מָשָׂא וּמְתָן זֶה מֵהַפְּתוּב בְּפִסּוּקִים? וְהַסְבִּירו "הַתּוֹסְפוֹת", שֶׁהִתִּיבָה "הַלְנוּ" הִיא רְמֵז לְפִסּוּק "תוֹרָה צוּה לָנוּ מִשָּׁה". וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר שָׂאֵל יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַמְּלָאָךְ, הָאֵם בְּאַתָּה "לָנוּ" – הָאֵם בְּאַתָּה עַל בִּיטוּל תוֹרָה, שֶׁ"מִשָּׁה צוּה לָנוּ"? אוֹ שְׂבַאֲת "לְצָרֵינוּ"? אוֹ שְׂבַאֲת עַל שְׂלֵא הַקָּרְבָנוֹ קָרְבָן תְּמִיד שֶׁמְצִיל אוֹתָנוּ מִצָּרֵינוּ.

וְעַל-כֵּךְ עֲנָה הַמְּלָאָךְ "עִתָּה בְּאַתִּי" – עַל בִּיטוּל תוֹרָה, שֶׁנְרָמֵז בְּפִתוּב "וְעִתָּה כְּתָבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת". (עַד כָּאן דְּבָרֵי "הַתּוֹסְפוֹת").

וְשָׂאֵל הַפּוֹנִיבּוֹ רַב זִיע"א: מְדוּעַ רְמֵז הַמְּלָאָךְ לַיהוֹשֻׁעַ, שֶׁיִּשְׂרָאֵל חֲטָאוּ בְּעוֹן תְּלִמוּד תוֹרָה דּוֹקָא עַל-יַדֵּי הַפְּתוּב "וְעִתָּה כְּתָבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה (=הַתּוֹרָה) הַזֹּאת?"

וְתִרְץ תִּירוּץ נִפְלָא לְכַךְ וַאֲמַר, שֶׁהַמְּלָאָךְ עֲנָה לַיהוֹשֻׁעַ כֵּךְ: דַּע לָךְ, שְׂלֵא רַק שְׂבַאֲתִי לְרְמֵז לָכֶם עַל בִּיטוּל תוֹרָה, אֲלֵא בְּאַתִּי לְרְמֵז לָכֶם, אֵיךְ הִגַּעְתֶּם לְכַךְ? לְהַסְתַּכַּל עַל הַתּוֹרָה כְּעַל "צִוּוּי" ("תוֹרָה צוּה לָנוּ מִשָּׁה"). שְׂכָן, אִם הֵייתֶם מְסַתְּכָלִים עַל הַתּוֹרָה כְּמוֹ "שִׁירָה", כְּמוֹ שְׂכַתוּב: "וְעִתָּה כְּתָבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה (=הַתּוֹרָה) הַזֹּאת" – כְּשׁוּהָ שִׁירָה וְעַנְג לֹא מִתְבַּטְּלִים מִן הַתּוֹרָה! שְׁהָרִי זֶה כִּיף עֲצוּם!

"חֲזוּקוֹ וַאֲמָצוֹ... כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ הוּא הַהֶלֶךְ עִמָּךְ לֹא יִרְפֶּךָ וְלֹא יַעֲזֹבֶךָ"

בְּסִפּוֹר "אַבְיָהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל" מוּבָא סִפּוֹר עַל בִּיקוּר חוֹלִים שֶׁעָרַךְ הַרְה"ג מְרַדְּכֵי אֱלִיהוּ זצ"ל בְּבֵית הַחוֹלִים "הַדְּסָה". וְכַךְ מְסַפֵּר בְּעֵלְת הַמַּעֲשֶׂה: "בְּזִמְן שְׂאֵמִי הִיְתָה מְאוּשְׁפוֹת בְּטִיפּוֹל נְמָרֵץ נְשִׁימְתִי בְּבֵית הַחוֹלִים "הַדְּסָה", שֶׁכַּב בְּמִטָּה מְמוּלָה בְּחוּר צָעִיר בְּשֵׁם יוֹנָתָן, שֶׁהָיָה מְאוּשְׁפוֹ שֵׁם חֲצִי שָׁנָה, לֹא כָּל שִׁפּוֹר בְּמִצְבוֹ. אוֹתוֹ צָעִיר עָלָה לְנִקּוֹת אֶת חֲלוֹן בֵּיתוֹ, וְנִפְּל לְמִטָּה מֵהַקּוֹמָה הַשְּׁלִישִׁית. מְאוּתָה נִפְּלָה כָּל גּוֹפוֹ הָיָה מְשׁוֹתֵק, לֹא עֲלִינוּ, מְבִלִי יְכוּלָת גַּם לְדַבֵּר וּלְבַלּוֹעַ אֲכָל. אֲמַנָּם הוּא הָיָה בְּהַכְרָה, אֲבָל לֹא הָיָה מְסוּגָל לְתַפְקֵד בְּשׁוּם דְּבָר וְעֲנִין.

יוֹם אַחַד הִגִּיעַ הָרַב הַרְה"ג מְרַדְּכֵי אֱלִיהוּ זצ"ל לְבַקֵּר אֶת אֲמִי וְלְהַתְּפַלֵּל בְּעִבּוּרָהּ. כְּשֶׁעֲמַד לְצִאֲתָא, בְּקִשְׁתִּי מִמֶּנּוּ שִׁבְרָךְ גַּם אֶת יוֹנָתָן, שִׁבְרִיא. יוֹנָתָן הַתְּרַגְּשׁ מְאֹד לְמִרְאָה הָרַב, לְמִרוֹת שְׂלֵא הַפִּירוֹ קוֹדֵם. הָרַב בְּרַךְ אֶת יוֹנָתָן וַיֵּצֵא מִבֵּית הַחוֹלִים לְדַרְכוֹ. לְמַחְרָת, כְּשֶׁבַאֲתִי לְמַחְלָקָה לְבַקֵּר אֶת אֲמִי, רְאִיתִי שֶׁמִּטָּתוֹ שֶׁל יוֹנָתָן רִיקָה. מִיָּד עָלוּ דְמַעוֹת בְּעֵינַי, וְשָׂאֲלִתִי אֶת הָאֲחֵיוֹת: "אֵיפֹה יוֹנָתָן?" וְהֵן עָנוּ לִי: "הוּא עָלָה לְמַעְלָה".

הָלֵם אַחוֹז בִּי. חֲשַׁבְתִּי לְתוֹמִי, שִׁיּוֹנָתָן עָלָה לְבֵית-דִּין שֶׁל מַעְלָה...וְהַתְּחַלְתִּי לְבִכּוֹת. הָאֲחֵיוֹת לֹא הִבִּינוּ מְדוּעַ אֲנִי בּוֹכָה, וְכִשְׁסִפְרָתִי לָהֶן, הֵן פָּרְצוּ בְּצַחוֹק, וַאֲמָרוּ לִי שֶׁמְרַגֵּעַ שֶׁהָרַב בְּרַךְ אֶת יוֹנָתָן הוּא הַתְּחִיל לְהַזִּיז אֵיבָרִים, וְלִנְשׁוּם לְבָד, וַאֲפֵי הַתְּחִיל לְבַלּוֹעַ וּלְאָכּוֹל כְּאֶחָד הָאָדָם. כְּשֶׁרָאוּ כֵךְ הָרוֹפְאִים, הִחְלִיטוּ לְאַלְתֵּר לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ לְמַעְלָה, לְמַחְלָקָה הַרְגִילָה. רְצַתִי מִיָּד לְמַחְלָקָה, וְרְאִיתִי שֵׁם שְׂמִחָה גְדוּלָה. בְּנוֹת הַמְּשַׁפְּחָה שָׁלוּ וְאַחֵיוֹתַי קָפְצוּ

עלי בשמחה, נשקו אותי, ואמרו בשמחה: "מאיפה הבאת את הרב הזה? איפה הוא היה עד היום, הלואי שהכרנו אותו כבר לפני כמה חודשים, הרי הוא כמלאך ה' צבאות ממש".

"ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא"

מצינו ביאור נפלא מהמגיד מקוונניץ זיע"א, בספרו "עבודת ישראל" על הכתוב: "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא". ופרש רש"י: "לצאת ולבוא" בדברי תורה, שנסתתמו ממנו (=ממשה) מסורות ומצינות החכמה'.

והדבר אינו מובן, שרפן של כל הנביאים, בהגיעו לכלל מאה ועשרים שנה, והילולא רבה שיצאה נשמתו בנשיקה... (וכי יעלה) על הדעת פי נגרע ערכו בחכמה מקודם? אדרבה, לפי גדל התחזקות קדושתו – תרב חוכמתו. וגם מלת 'לבא' מיותר, שמפיון שלא יוכל לצאת, בודאי שאינו יכול לבוא, פי הביאה היא לאחר היציאה.

ואפשר לומר הענין בהיפך, פי לגדל השגתו ביום זה, והדבקותו באלהים חיים, לא יוכל עוד להפרד ולמסור חכמה ותורה לישראל, אשר הם (=ישראל) למטה במדרגה ממנו, פי כל ימי חייו אשר לא הגדיל ללכת... היה יכול... למסור להם חכמה ותורה, אבל לא ביום הזה, אשר הגדיל לעשות, להדבק באלהים חיים בנשיקה". דהינו, אומר המגיד מקוונניץ זיע"א, משה רבנו דוקא התעלה ביום פטירתו, להדבק בו יתברך, והשיג השגות עליונות. על-כן, לא יכול למסור את עמק חכמתו לישראל, שהם למטה ממנו.

"ומל ה' אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך"

כאשר אוהבים את ה' בלב ובנפש, זוכים לחיים מאושרים, וזהו "למען חייך" - בשבילך ולטובתך. כשנפגש ר' אברהם ישעיהו קרליץ, ה"חזון איש" זצוק"ל זיע"א, עם אשתו לעתיד, הרבנית בתיה ז"ל, שאל אותה הרב: "האם תהיי מוכנה לאפשר לי ללמוד תורה לשמה במשך כל ימי חיי?" "כן" - השיבה - "אני מוכנה!". "גם אם יהיו חיינו חיי עני ומחסור?" שאל הרב. "כן", השיבה בפסקנות. "ולא תלחצי עלי לקבל משפורת של דין או רב עם משפורת מוכנת?" הוסיף הרב ושאל. "לא!! לא אלהיך עלי לעולם!!" השיבה הצדקת. "כל ימי התפללתי והתחננתי לה' שיזכני לבעל, שיהא חשקו רק ללמוד תורה בלי כל הפרעה, ואני אדאג להכל!!!" חזר ה"חזון איש" להוריו, ואמר: "עוד היום מוכן אני לבוא בבית האירוסין".

תוך ג' חודשים עמדו ה"חזון איש" ורעייתו תחת החופה בבית הכנסת. מיד לאחר שבעת ימי הברכות, פתחה הצדקת בתיה חנות לאריגים, ובמשך כל שעות היום היתה טורחת ועמלה ומפרנסת את ביתה, ושמחה מאד על שזוכה היא ומאפשרת לבעלה הגדול לעסוק בתורה ביישוב הדעת. ה"חזון איש" הקפיד להגיע לחנות מידי בקר לאחר תפילת שחרית, לומר לאשתו "בקר טוב" ולברכה בהצלחה, ואז היה יוצא ללימודים עד שעות הלילה.

והנה, באחד הלילות כשחזר לביתו רואה הוא את אשתו מודאגת ועצובה. לשאלתו, "האם את חשה בטוב?" ענתה הצדקת: "ברוך ה', חשה אני בטוב. אלא, שלפני כחדש, העליל עלי אחד הסוחרים הגויים, שגנבתי ממנו אריג בד משופח. וכל מאמצי לשכנעו בצדקתי ולדבר על לבו עלו בתוהו. ואף לא ספרתי לך זאת, כדי לא להטרידך מלימודך. אלא, שהיום קבלתי כתב תביעה לבית המשפט, ולתדהמתי לא נחה דעתו של אותו סוחר גוי, עד ששכר ב' עדי שקר, שמוכנים לבוא ולהעיד שגנבתי את האריג". וכאן לא עצרה כח ופרצה בבכי. "הי' יעזור", אמר הרב, והוסיף: "אל דאגה!! אבינו שבשמים יודע את מסירותך ללימוד התורה ובודאי שיושיענו. רק אמרי לי בבקשה את תאריך המשפט". "בעוד חדש בדיוק". ענתה רעייתו, ובמשך כל אותו החדש לא דברה איתו אף מלה אחת בענין זה, כדי לא להפריעו מלימודו.

כשחזר הרב מלימודו בלילה שלפני המשפט, וראה את אשתו מתוחה מידי, פנה אליה ואמר: "אל תדאגי!! ומיד נכנס לתדרו, ונשא תפילה חרישית לבורא עולם. כשחזר אליה, הוסיף ואמר: "בעזרת ה', הפל יהיה בסדר". שמחה הצדקת על דברי בעלה, וארשת שמחה ובטחון עלתה על פניה. כשחזר הרב מלימודו בלילה שלפני המשפט, וראה את אשתו מתוחה מידי, פנה אליה ואמר: "אל תדאגי!! ומיד נכנס לתדרו, ונשא תפילה חרישית לבורא עולם. כשחזר אליה, הוסיף ואמר: "בעזרת ה', הפל יהיה בסדר". שמחה הצדקת על דברי בעלה, וארשת שמחה ובטחון עלתה על פניה. למחרת בבקר הגיעו שכניו של אותו סוחר גוי, ואמרו לה: "אין לך מה למהר לבית המשפט, היות והסוחר הגוי נמצא הבקר מת במיטתו, וכל מאמצי הרופאים להחיותו עלו בתוהו, כך שבודאי המשפט מבוטל..."

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללנו"

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיֵּלֶךְ (שְׁבַת שׁוֹבָה)

כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 18:17

עַרְשׂוֹת ה' תִּשְׂרִי תִשְׁע"ט (14.9.18) bnei-zion.com

יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 19:24 ר"ת 20:01

הַפְּטָרָה: "שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְעַתָּה כָּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת... לְמַעַן תִּהְיֶה לִי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל"

פַּעַם נִמְצָא סֵפֶר תּוֹרָה מוֹשְׁלָךְ כְּדַמְנָן (=כְּפִסְסוֹלֵת) עַל-פְּנֵי הַשְּׂדֵה בְּבִזְיוֹן נוֹרָא. וְלֹא יָדְעוּ מָה לַעֲשׂוֹת בְּסֵפֶר, שֶׁהָרִי, אִם גּוֹי אוֹ מִיָּן (=כּוֹפֵר) כָּתַב אֶת הַסֵּפֶר – דִּינוֹ שֶׁל הַסֵּפֶר שִׁיגְגוּ אוֹ יִשְׂרָף (כְּמוֹכָא בְּשׁו"ע יו"ד, רפ"א). וְהִבִּיאוּ אֶת הַשְּׂאֵלָה הַזֹּאת לְפָנֵי הַגָּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֵר זִיע"א.

וְהַשִּׁיב הַגָּאוֹן בְּחֻכְמָתוֹ הַרְבֵּה, וְעָנָה לָהֶם: הִנֵּה, יָדוּעַ, כִּי מִנְהַג יִשְׂרָאֵל – תּוֹרָה הוּא, שְׁבַעַת הַכְּנֶסֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה, בְּכַתִּיבַת הָאוֹתִיּוֹת בְּשׁוֹרֹת הָאֲחֻרוֹנוֹת (בְּפִרְשַׁת "וְזֹאת הַבְּרָכָה"), רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל מִשְׁתַּדְּלִים לְזָכוֹת לְכָתוּב אוֹת בַּתּוֹרָה, לְפִי הָאוֹת הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁל שָׁמַם, כְּדִי לְהַשְׁתַּתֵּף בְּמִצְוֹת כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל. וְהִנֵּה, מֵאַחַר וְאוֹתִיּוֹת יָלוּ נִכְתְּבוּ בַּתּוֹרָה מִהַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם, בְּוֹדָאֵי שְׂאִין הֵן דּוֹמוֹת זֶה לְזֶה.

וְעַל-כֵּן, אָמַר לָהֶם רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֵר, יֵשׁ לְהַתְּבוֹנֵן בְּסֵפֶר תּוֹרָה שְׁנִמְצָא, וְלִבְדּוֹק אֶת הָאוֹתִיּוֹת בְּשׁוֹרֹת הָאֲחֻרוֹנוֹת. אִם אֵין הָאוֹתִיּוֹת דּוֹמוֹת זֶה לְזֶה מִחֻמַּת הַמִּנְהַג הַנ"ל, סִימָן שִׁיִּשְׂרָאֵל כָּתְבוּ אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה, וְכָשֶׁר הוּא. אוֹלָם אִם הֵן דּוֹמוֹת זֶה לְזֶה, כְּמוֹ בְּכָל הַסֵּפֶר, אֲזִי יֵשׁ לְחַשׁוֹשׁ שְׁגוּי אוֹ מִיָּן כָּתַב סֵפֶר תּוֹרָה זֶה, וְצָרִיךְ לְגַנוֹז אֶת הַסֵּפֶר. וּבִאֲמַת כַּךְ עָשׂוּ.

וְהִנֵּה הָרַח"ק רַבִּי מֵרְדְּכִי שְׁלֵמָה מְבוֹיָאן זִיע"א נָתַן רְמִזׁוֹ נְחֻמָּד לְמַעֲשֵׂה זֶה עַל-פִּי הַכְּתוּב בְּפִרְשָׁה: "וְעַתָּה כָּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה (=הַתּוֹרָה) הַזֹּאת". דְּהִינּוּ, צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁתַּדֵּל לְזָכוֹת בְּמִצְוֹת כְּתִיבַת הָאוֹתִיּוֹת בְּהַכְּנֶסֶת סֵפֶר תּוֹרָה, "לְמַעַן תִּהְיֶה לִי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל". דְּהִינּוּ שְׁעַל-יָדֵי כַךְ הָאוֹתִיּוֹת בְּ"שִׁירָה הַזֹּאת" (=בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה) בְּשׁוֹרֹת הָאֲחֻרוֹנוֹת יֵהִיוּ כְּתוּבִים מִהַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם וּמִמִּילָא לֹא יֵהִיוּ דּוֹמוֹת זֶה לְזֶה, וְאֲזִי יֵהִיוּ "לְעֵד בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל" – יֵהִי סִימָן לְעֵד שֶׁהַסֵּפֶר נִכְתַּב בְּכַשְׁרוֹת עַל-יָדֵי יִשְׂרָאֵל...

"פְּדָה עַמָּךְ מֵעַזִּים. צֹאנְךָ מִיַּד גּוֹזְזִים"

עַל הַכְּתוּב בְּפִיּוֹט שְׂאֵנוֹ אוֹמְרִים בְּמוֹצְאֵי שְׁבַת (מִנְהַג אֲשַׁכְּנֹז), "פְּדָה עַמָּךְ מֵעַזִּים, צֹאנְךָ מִיַּד גּוֹזְזִים", אוֹמֵר הַ"יְעָרוֹת הַדְּבָשׁ", שְׁקִיּוֹם כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה הוּא רַק עַל-יָדֵי שְׁהֵם יוֹנְקִים שְׁפָע מִצַּד הַקְּדוּשָׁה. שְׁכֵן, אִם לֹא יֵהִי לָהֶם (=לְכוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה) שְׁפָע וְכַח מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, הָרִי הֵם מִתְּבַטְּלִים כְּפִגְרִים מֵתִים, וְעוֹבְרִים מִן הָעוֹלָם. וְלִכֵּן כּוֹחוֹת הַסֵּטְרָא אַחֲרָא מִתְּפָשִׂים מִקּוֹר שְׁפָע שֶׁל קְדוּשָׁה, כְּדִי לִינּוֹק וְלִהַתְּקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה. שְׁפָע כְּזֶה מוֹצְאִים הֵם אֲצֵל הָרָשָׁע, שֶׁלְּבַטָּח עוֹשֶׂה קֶצֶת מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וּמִמֵּנוּ, מֵאוֹתוֹ רָשָׁע, יוֹנְקִים כּוֹחוֹת הַטּוֹמְאָה קְדוּשָׁה כְּדִי לְהַחִיּוֹת אֶת נַפְשָׁם.

אוֹלָם, כְּאֲשֶׁר נִגְמַר שְׁפָע הַקְּדוּשָׁה בְּאוֹתוֹ רָשָׁע, הֵם מְכַנְּסִים לְאוֹתוֹ רָשָׁע הַרְהוּרִי תְּשׁוּבָה, כְּדִי שִׁיחֹזֵר בְּתְּשׁוּבָה, וְיִקְוֶה תּוֹרָה וּמִצְוֹת. וְכָל זֹאת, כְּדִי שֶׁלְּאַחַר מִכֵּן, כְּאֲשֶׁר אוֹתוֹ רָשָׁע שׁוֹב מִתְּמַלֵּא קֶצֶת בְּקְדוּשָׁה, הִנֵּה הֵם שׁוֹבִים מִתְּלַבְּשִׁים עָלָיו, וְיוֹנְקִים מִמֵּנוּ אֶת הַקְּדוּשָׁה עַד תּוֹם, וְחוֹזֵר חֲלִילָה...

וּכְפִי דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "כְּאֲשֶׁר דָּרְשָׁתִי... עַל זֶה הִחְרוּזוּ בְּפִיּוֹט אֲדִיר אִיוֹם וְנוֹרָא ("פְּדָה עַמָּךְ מֵעַזִּים, צֹאנְךָ מִיַּד גּוֹזְזִים")... (הִנֵּה) לְפַעְמִים אָנוּ רוֹאִים אָדָם רָשָׁע שֶׁחֹזֵר בְּתְּשׁוּבָה, יוֹשֵׁב בְּצוּם וּבְכִכִּי, מִתְּפַלֵּשׁ בְּעַפְרָא וְכֹהֲנָה... וְכֹאשֶׁר יַעֲבְרוּ יָמִים אַחֲדִים, הִנֵּה הוּא חוֹזֵר לְסוּרוֹ בְּמַעֲשִׂים מְקוּלְקָלִים, וְנִשְׁכַּח יְמֵי הַשְּׁבַע מִפְּנֵי הַרְעֵב".

(וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכֵן, אֵיךְ אָדָם שֶׁחֹזֵר בְּתְּשׁוּבָה, צָם, מִתְּעַנֶּה וּמִתְּפַלֵּשׁ בְּכִכִּי בְּעַפְרָא, שׁוֹב חוֹזֵר לְסוּרוֹ לְמַעֲשֵׂי הָרָעִים?)

וְעַל-כֵּן מְשִׁיב "יְעָרוֹת הַדְּבָשׁ": "הַסִּיבָה לְזֶה הִיא, שְׁכֵמוֹ צֹאן, שְׁמִבְקָשִׁים לְגוֹזְזִים (=לְגוֹזְזֵי אֶת הַצֹּמֵר שְׁלוֹ), וּבְצִמְרוֹ יַעֲשׂוּ כָּל חֲפִץ, (הִנֵּה, אֲדוֹנֵי הַצֹּאן) יִתְּנוּ לוֹ לְאֶכּוֹל מִלַּח וְכֹדוּמָה, הַמְּגַדֵּל (אֶת) הַצֹּמֵר מֵאֵד. וְכֹאשֶׁר יִגְדֵּל הַצֹּמֵר –

יגווזו (אותו מעליו ויתפרנסו ממנו). **כך הסטרא אחרא** יונקים מן ישראל העובר (עבירות) שפעת קדושה אשר בו... להם למחיה. ולכן (כתוב בתהילים יב, ט) 'סביב רשעים יתהלכון' (כלומר, **שכוחות הטומאה** סובבים את הרשעים, כדי לינוק מהם מקצת המצוות שהם עושים). אך כאשר הם (=הסטרא אחרא/כוחות הטומאה) יונקים (מאותו רשע), וכבר נפשו יבשה, ואין לחלוחית קדושה עוד בה, (דהיננו לאתר שכבר ינקו ממנו את כל מעט המצוות שעשה)... מה הם עושים?

נותנים ללבם לשוב אל ה' ולעשות טוב (=לחזור בתשובה), עד אשר ידושן נפשו מטוב ה', כפי עבודתו במצוות ה', ויהיה מלא טוב בברכת ה'. ואז כאשר רואים (ש) וישמן ישורון, ונפשו מלא טוב, אזי ימנעו אותו מליקח במצוות ה' כפעם בפעם, ויונקים ממנו כל שפעת קדושה... וזוהי הבקשה הנ"ל: ("פדה עמך מעזים. צאנך מיד גוזזים"), שה' יציל אותנו (מכוחות הסטרא אחרא). ולכך אמר 'צאנך מיד גוזזים', (כדי) שלא יקרה לנו כנ"ל (חלילה), ולכן אומר ה' "יערות הדבש": "צריך גדרים ושמירות רבות, הן במידות והן במעשים, שבל ישוב (האדם) לכסלה, חס ושלום. (ו)אדרבה, (צריך כל איש ישראל) להוסיף אומץ בכל יום בתורה ומדע וביראה... (ו)העיקר (הוא) בתורה ובתפילה, כי הם המישרים לאדם בכל מעשהו". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"אז ימלא שחוק פיננו ולשונונו רנה" ראשי תיבות "שופר"

על התקיעות בשופר אומר ה"כסא רחמים": מפני מה תוקעים תשר"ת? אלא תשר"ת הוא מלשון תשורה שמביאים למלך, כדי לפייסו.

וצריך לדעת, שהמלאך הממונה על ה"תקיעה" נקרא פסת"ם (גמטריה של "תקיעה" עם הכולל והאותיות). והמלאך הממונה על ה"שברים" נקרא שר יהוא"ל (גמטריה "שברים"). והמלאך הממונה על ה"תרועה" נקרא שמיאל"ל (גמטריה "תרועה"). והמלאך הממונה על כל אלה נקרא אנקת"ם (גמטריה "שופר"), והוא עומד לפני כסא הכבוד, כדי להביא את קולות השופר לפניו יתברך. וזהו שכתוב: "שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד" – ראשי תיבות "שופר" – לרמוז לנו, שבזכות קולות השופר יבוא "מלך הכבוד" – יבוא מלך הישב על כסא הכבוד, כדי להציל את בניו, ישראל, מפני המשטינים והמקטרגים הסובבים אותנו ביום הדין, בראש השנה.

ומוסיף ה"כסא רחמים", שצריך מאד להיזהר, שלא יהיה חלילה בבית הפנסת קנאה, שנאה ותחרות, אלא צריך כל אחד להסיר מתוכו קנאה ושנאה לזולת, ועל-כך אנו מברכים לפני תקיעת השופר: "ברוך אתה ה'... אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמוע קול שופר". הנה, "לשמוע קול שופר", ראשי תיבות "לקש", שזה להרחיק קנאה שנאה. (ויש להוסיף, ש"לשמוע קול שופר" אותיות "שקל", לומר לך – מה מחצית השקל בא "לכפר על נפשתיכם" – אף השופר מכפר וממתיק את הדינים).

ויאהב כל אחד זה את זה בלבב שלם ובנפש חפצה, ושיהיה תוכו כברו, ולא אחד בפה ואחד בלב. ואם יעשו ישראל כל אלו, יהיו ראשי התיבות של שופר "אז ימלא שחוק פיננו ולשונונו רנה" – שזה נאמר על הגאולה העתידה, שאז ישמע קול שופרו של משיח צדקנו, ויבוא ויגאלנו, במהרה בימינו, אמן.

"ואנכי הסתר אסתיר פני"

פעם התפרץ לחדרו של רבי ברוך'ל (נכדו של הבעש"ט) אחד מנכדיו הקטנים, כשהוא ממרר בבכי עז. החליק רבי ברוך'ל את שתי ידיו על ראשו הקט של נכדו, ושאל אותו בנימה של התרפקות: 'למה תבכה בני?' 'שחקתי במחבואים עם כמה חברים' – השיב הילד המתפח – 'ולפי כללי המשחק התחבאתי במקום אחד, וחברי היו צריכים לחפש אותי. והנה חלפה שעה ארוכה, שבה אני עדין שוהה במחבוא, ואף אחד אינו מחפש אותי!' רבי ברוך'ל הרגיע את נכדו במלים חמות, ולאחר שיצא הנכד מחדרו, קרא בהתרגשות: אף הקב"ה, כפיכול, בוכה במסתרים, ומצר על-כך שאין מחפשים אותו, ככתוב: "ואנכי הסתר אסתיר פני". הוא, כפיכול, מסתתר מפנינו, כדי שנחפש אותו, ונרים את עצמנו משפל הגשמיות, שבה אנו שרויים כל הימים. ועלינו מוטלת החובה שלא להתיאש מלחפש את הבורא, גם בזמן של "הסתרת פנים" – עד שנמצא אותו, כמו שנאמר (דברים ד, כט): "ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת, כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך..."

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "אבינו מלכנו חמול עלינו ועל טפנו ועל עוללנו"

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ: וַיֵּלֶךְ (שַׁבַּת שׁוֹבָה) כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 18:17

עַרְשׂוֹת ה' תִּשְׂרִי תִשְׁע"ט (14.9.18) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 19:24 ר"ת 20:01

הַפְּטָרָה: "שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

תְּשׁוּבָה – תְּשׁוּבָה ה'

אוֹמְרִים חו"ל, כִּי בְּאוֹת ה' נִבְרָא הָעוֹלָם. וּבְאוֹתָהּ אוֹת ה' נִרְמָז גַּם עַל הַתְּשׁוּבָה לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם, וְאֶפִּילוּ אִם חָטָא הָאָדָם – יֵשׁ לוֹ תִּיקוּן וְתְּשׁוּבָה, כְּמִבּוֹאֵר בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה יב', י'): "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם". (אֵל תִּקְרָא "בְּהִבְרָאָם", אֶלֶּא) בְּ–ה' בְּרֵאָם, הוּי(=כְּלוֹמַר) הָעוֹלָם נִבְרָא בְּ–ה'. וְזֶה הָאוֹת ה' סְתוּמָה מִכָּל צְדָדֶיהָ וּפְתוּחָה מִלְמַטָּה, זֶהוּ רְמִז (לְכַף) שְׁכָל הַמֵּתִים(=הַרְשָׁעִים) יוֹרְדִים לְשָׂאוֹל. וְהַחֲלוֹן שָׁמֶן הַצָּד (הַפְּתָח מִשְׁמַאל שֶׁל הָאוֹת ה') רוֹמֵז לְבַעֲלֵי הַתְּשׁוּבָה, שֵׁישׁ לָהֶם מְקוֹם יְצִיאָה(=מִן הַשָּׂאוֹל).

מִבּוֹאֵר מִכָּאן, שְׁבְּאוֹת ה' נִבְרָא הָעוֹלָם, כְּמוֹ שִׁכְתוּב: בְּ–ה' בְּרֵאָם". וְכֵן בְּאוֹת ה' נִרְמָז גַּם שֶׁהַתְּשׁוּבָה מוֹעִילָה, שְׁכֵן הַפְּתָח שֶׁל הָאוֹת ה', מִשְׁמַאל, רוֹמֵז שֵׁישׁ לְבַעֲלֵי הַתְּשׁוּבָה פְּתָח מִיְלֻט מִן הַשָּׂאוֹל. וְדַבֵּר זֶה נִרְמָז גַּם בְּמִלָּה "תְּשׁוּבָה", שְׁמוֹרֶכֶת מֵהָאוֹתִיּוֹת תְּשׁוּבָה ה'. כְּלוֹמַר, אוֹמְרִים לָאָדָם: תְּשׁוּבָה לְ–ה' יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שְׁנִרְמָז בְּאוֹת ה'.

(וְזֶה הִיא הַתְּשׁוּבָה?... שֵׁיעוֹב הַחוּטָא חָטָא וַיִּסִּירוּ מִמֶּחֶשְׁבֹתוֹ וַיִּגְמְרוּ בְּלִבּוֹ שֶׁלֹא יַעֲשֶׂהוּ עוֹד שְׁנֵאמַר יַעוֹב רִשָׁע דְרָכּוֹ וְגו', וְכֵן יִתְנַחַם עַל שֵׁעֵבֶר(=הַעֵבֶר)... וַצְרִיךְ לְהַתְּוֹדוֹת בִּשְׁפָתָיו... (רַמְבַּ"ם יד הַחוּקָה – הַלְכוֹת תְּשׁוּבָה פֶּרֶק ב'))

וּבַעֲנֵין הַתְּשׁוּבָה, שְׁמוֹרֶכֶת מֵהָאוֹתִיּוֹת תְּשׁוּבָה ה' אִמְרוּ הַמְּפָרְשִׁים, כִּי הַהֶבְדֵּל בֵּין ה' חָמֵץ" (שְׁרוּמֵז לְיֵצֵר הָרָע) לְבֵין ה' מִצָּה" (שְׁרוּמֵז לְיֵצֵר הַטוֹב), הוּא רַק בְּקוּץ שְׁבִין הָאוֹת חָ לְאוֹת ה'. (שְׁהָרִי חָמֵץ וּמִצָּה אֵלּוֹ אוֹתֵן אוֹתִיּוֹת, מִלְּבַד שְׁבַמְלָה חָמֵץ יֵשׁ אֵת הָאוֹת ה', וּבְמִלָּה מִצָּה יֵשׁ אֵת הָאוֹת ה').

וְהִרְמִז כָּאן הוּא, שֶׁהַיֵּצֵר מִפְּתָה אֵת הָאָדָם, בְּאוֹמְרוֹ לוֹ שִׁכְבֵר אֵין לוֹ תִקְנָה בַתְּשׁוּבָה, כְּדִי שְׂאוֹתוֹ הָאָדָם יָבֹא לְיַדֵי יְאוֹשׁ, וַיִּשְׁקַע יוֹתֵר בְּחָטָאִיו, וּכְאִילוֹ מְעוֹר הַיֵּצֵר אֵת עֵינֵי הָאָדָם (כְּמוֹ שְׁמוֹ ס"מ, הוּא מְסַמָּא אֵת הָאֲנָשִׁים), כְּדִי שֶׁלֹא יוֹכֵל לְרֵאוֹת אֵת הַפְּתָח הַקָּטָן הַפְּתוּחַ בְּצַד שְׁמַאל שֶׁל הָאוֹת ה' – פְּתָח הַמְּרָמֵז לָאָדָם שֵׁישׁ לוֹ תִיקוּן, עַל–יַדֵי הַתְּשׁוּבָה.

וְהִנֵּה, כְּאִשֶּׁר סוּגְרִים אֵת הַחֲלוֹן הַפְּתוּחַ, מְצַד שְׁמַאל שֶׁל הָאוֹת ה', נַעֲשִׂית מִזֶּה ח'. וְזֶהוּ שְׁנֵאמַר עַל אֲנָשֵׁי סָדָם הַרְשָׁעִים (בְּרֵאשִׁית יט', יא'): "וְאֵת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פְּתַח הַבַּיִת הָכּוּ בְּסַנּוּרִים, מְקַטְּנִין וְעַד גְּדוֹל, וַיִּלְאוּ לְמִצָּא הַפְּתָח" – כְּלוֹמַר, הַרְשָׁעִים הֵם מוֹפִים בְּסַנּוּרִים(=מְסוּנָרִים, עוֹרִים), וְאֵינֶם יְכוֹלִים לְמִצּוֹא אֵת הַפְּתָח בְּצַד שְׁמַאל שֶׁל הָאוֹת ה', פְּתָח הַרוֹמֵז שֵׁישׁ לָהֶם תִקְנָה בַתְּשׁוּבָה.

אֲבָל אֲנִי, לְמִירוֹת שְׁחָטָנוּ לְפָנֵי ה' יִתְבָּרֵךְ, אֵינְנוּ חָס וְחֲלִילָה רְשָׁעִים. וַיּוֹדְעִים אֲנִי שְׁבוּרָא עוֹלָם הוּא רְחוּם וְחַנוּן, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ רְמִז לָנוּ עַל הַתְּשׁוּבָה בְּאוֹת ה', כְּדִי שְׁנִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ וְנוֹכֵחַ לְהַמְלִיט מִלְרַדַּת שְׂאוֹלָה. וְלָכֵן תִּיבִים לְחַזוֹר בַּתְּשׁוּבָה, בְּמִיּוֹתָד בְּיָמִים אֵלּוֹ, שְׁכֵן גְּדוֹל הוּא כַח הַתְּשׁוּבָה. "לֹא בְשָׁמַיִם הוּא לְאֹמֵר מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְּׁמַיְמָה וַיִּקְחֶה לָנוּ"

עַל הַפְּסוּק (דְּבָרִים ל', לא): "כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה הַיּוֹם לֹא נִפְלְאָת הוּא מִמֶּךָ... לֹא בְשָׁמַיִם הוּא לְאֹמֵר מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְּׁמַיְמָה וַיִּקְחֶה לָנוּ וַיִּשְׁמַעֲנוּ אֶתָּה וְנַעֲשֶׂנָה". מִפּוֹרֵשׁ בְּתִיקוּנֵי הַזֶּהר, ש' מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְּׁמַיְמָה" הוּא רֵאשִׁי תִיבּוֹת "מִיֵּלָה", וְסוֹפֵי תִיבּוֹת "יִהְיֶה" – שֵׁם ה', בְּרוּךְ שְׁמוֹ. וַצְרִיכִים אֲנִי בִיאוֹר, אֵיךְ שֵׁיךְ עֲנִין הַמִּילָה לְתוֹכֵן הַפְּסוּק "מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְּׁמַיְמָה"?

אֵיךְ לְפִי הָאִמּוֹר יֵשׁ לוֹמַר, שְׁכָאן בְּאֵה הַתּוֹרָה לְלַמְדָנוּ דַּעַת, שֶׁלֹא נִטְעָה לְחֻשׁוֹב, שְׁמִכִּיּוֹן שֶׁהַכֵּל בְּיַדֵי שְׁמַיִם, אִם כֵּן, גַּם הָאָדָם – שְׁנִבְרָא בְּיַדֵי שְׁמַיִם – אֵינּוּ יְכוֹל לְשַׁנוֹת וּלְתַקֵּן אֵת עֲצָמוֹ. אֶלֶּא, אוֹמְרֵת לָנוּ הַתּוֹרָה: "כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת... לֹא בְשָׁמַיִם הוּא לְאֹמֵר מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְּׁמַיְמָה וַיִּקְחֶה לָנוּ". דְּהֵינּוּ, אֵין הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת תְּלוּיוֹת בְּיַדֵי שְׁמַיִם, עַד שְׁנֵאמַר: "מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְּׁמַיְמָה". אֶלֶּא, הַתּוֹרָה נְתוּנָה בְּיַדֵי הָאָדָם בְּאָרֶץ, כְּדִי שִׁיּוֹכֵל לְתַקֵּן אֵת עֲצָמוֹ, כְּמֵאמַר חו"ל (בְּרַכּוֹת לג'): "הַכֵּל בְּיַדֵי שְׁמַיִם חוּץ מִיִּרְאֵת שְׁמַיִם".

וראיה לךך נרמזה בפתוב "מי יעלה לנו השמימה", שהוא ראשי תיבות "מילה", וסופי תיבות הוי"ה – כדי להורות לנו, כי למרות שהקב"ה כל-יכול, ומנה את כל ההווה, וברור שהיה יכול לברוא את האדם בשלימות, ללא העורלה – למרות זאת ברא את האדם חסר (עם העורלה), וצוה אותנו על מצות המילה – להסיר את העורלה. וזאת, כדי ללמדנו דעת, שזה רצונו יתברך, שהאדם בעולם הזה צריך להשלים ולתקן את עצמו, כפי שאמר רבי הושעיה לאחד הפילוסופים (מדרש רבה בראשית י"א, ו'): "מה שנברא בששת ימי בראשית צריכין עשייה, כגון: החרדל צריך למתוק... החיטין צריכין להטחון, אפילו אדם צריך תיקון". וזהו שכתוב: "אשר ברא אלהים לעשות", ומהו "לעשות"? ופרש רש"י: אפילו מה שכבר נברא, צריך עוד לעשות ולתקן... "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא..."

אחד מתושבי בני ברק בא אל הגאון רבי אברהם ישעיהו קרליץ, שנודע בכינוי "החזון איש", והקשה לפניו על אירועי השואה הנוראה, שניתכה על עם ישראל באירופה במלחמת העולם השנייה, וכפלתה בלא רחם ששה מליוני יהודים, נשים וטף – רבים מהם צדיקים וחסידים, יראים ושלמים, שלא טעמו מימיהם טעם חטא. "החזון איש" הסביר לאורחו, שאסור לאדם מישאל לאבד את האמונה, שהקב"ה מנהיג את עולמו בצדק ובמשפט, אך רק אנו, קרוצי חמר, לא מבינים את הנהגתו. בסוף דבריו אמר לו "החזון איש": מי שאינו מבין דבר במלאכת התפירה, ורואה את החיט, כשהוא גוזר וקורע את האריג שלפניו – חושב בודאי בלבו, שאותו חיט משחית ומקלקל את האריג היקר. אך, לאמיתו של דבר, החיט מכין ממנו בגד חדש, שיעלה בערכו על האריג הגזור... "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא..." (לא' יח')

בפרשתנו, פרשת "וילך", בכתוב המתאר את הצרות הפוקדות את עם ישראל, על שעזב את ה', מתקבלת המלה "השואה" בקפיצות של 49 אותיות. (כמה קשה היא הסתרת פניו של הקב"ה!). "ויאמר ה' אל משה הנך שכב עם אבתך, וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ אשר הוא בא שמה בקרב, ועזבני והפר את בריתי אשר כרתי אתו: וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים, והסתרת פני מהם והיה לאכל ומצאחו רעות רבות וצרות. ואמר ביום ההוא, הלא על פי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה: ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא, על כל הרעה אשר עשה פי פנה אל אלהים אחרים". שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך" (הושע יד, ב')

בפרשתנו פרשת "נצבים" (ל' א'-ג') מתקבלת המלה "שובה" בקפיצות של 49 אותיות בין אות לאות, כדי לומר לכל אחד מאתנו: "שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך", עוד לפני ראש השנה. "והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך והשבת אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך ידוד אלהיך שמה ושבת עד ידוד אלהיך ושמעת בקלו ככל אשר אנכי מצוך היום אתה ובניך בכל לבבך ובכל נפשך ושב ידוד אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מפל העמים אשר הפיצך ידוד אלהיך שמה". "נא אל תבישנו"

פעם נכנסה אשה אחת לחדרו של הצדיק מאפסא, ובקשה להניח על שלחנו "פתקת בקשות", כמנהג החסידים. אולם הצדיק רמו למשמשו, שלא יניח לאשה להתקרב אל שלחנו, וקרא כלפיה בנימה של תרעומת: הרי אתמול עברת עבירה פלונית, וכיצד את מעזה היום הזה לעבור את מפתן ביתי?! האשה החזירה לשמע גערת הצדיק, אך מיד התאוששה מן התדהמה שאחזה בה, ואמרה בעיניים דומעות: הקדוש-ברוך-הוא יודע את העבירות של כל אדם ואדם, ובכל זאת אינו מביש את החוטא, ואף מזהו במחילה וכפרה על כל חטא ועון. ואתה, הרבי מאפסא, אינו יכול להתאפק מלגלות חרפתה של אשה מסכנה, המבקשת סליחה ומחילה על חטאה?! הצדיק לא השיב דבר לאשה באותו מעמד, אלא רמו למשמשו שיטול מידה את "פתקת הבקשות", ותוך כדי עיון בפתוב, זלגו עיניו דמעות מרוב התרגשות... וכשספר אחר-כך את המעשה באזני תלמידיו ומקורביו, העיר במנוח ראש: מעולם לא נצחני אדם בדברים, אלא אשה פשוטה זו, שצדקה בכל מלה שהשמיעה באזני היום הזה...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!